POJEDINI BROJ 1.50 DINARA. POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU

Islamski Glas

NEZAVISNI KULTURNO-PROSVJETNI I INFORMATIVNI LIST

ИСЛАМСКИ ГЛАС
MOSLIMISCHES WOCHENBLATT
HEBDOMADAIRE MOSLIMAINE

Pretplata: Godišnja . . . Din 72·— Polugodišnja . . Din 36·— Tromjesečna . . Din 18·—

Uredništvo i uprava: Kundurdžiluk ulica broj 22/I.

Izlazi svakog petka

God. I. | Pretplata za i nostranstvo Godišnje Din 120·— | 4. oktobra 1935. Sarajevo 7. redžeba 1353. | Rukopisi se primaju do utorka o podne | Br. 1.

Naša prva riječ

Esteizu bil-lahi:
Inned-dine indel-lahil-islam.
Kur'ani-kjerim.

Sa vjerom se čovjek rađa, ona mu je prirođena, sa vjerom i umire. Providnost Božja je vjeru učinila nedjeljivom od čovjeka, i čovjek je od prvih početaka svoga opstanka osjećao u duši svojoj snagu vjere. Čovjeku je Bog odredio da gospoduje i vlada zemljom i dobrima zemaljskim, ali slabašne snage čovjekove kadgod se spotaknu o goleme sile prirode zemaljske, vjera ga ispuni nadom u pobjedu, vjera ga u zadatku njegovu na ovoj od Boga darovanoj planeti dovede do pobjede. Vjera je čovjeka vodila od njegovih prvih dana umnog djetinjstva i dovela ga do doba njegove umne zrelosti, do punog umnog sazrijevanja, u period pune umne muževnosti. Samo je vjera omogućila čovječanstvu da i najteže časove svoga tegobnoga života savlada i da do pobjede dođe. Kad ne bi vjera čovjeka nadahnjivala i ispunjavala ga nadom u konačnu pobjedu njegovog zadatka na zemlji, koji mu svemoć Božja odredi, sudbina čovjekova bi bila posve drukčija, ne bi više bilo čovjeka gospodara zemlje i zemaljskih dobara, nego bi to bilo jadno i nemoćno biće izloženo udarcima jačih, koje bi lako klonulo pod teškim bremenom, što mu ga život namijeni.

Od prvog svog postanka kroz desetine pa možda i stotine hiljada godina, čovjek je u sebi razvijao i njegovao osjećaj, da je on podvrgnut većoj sili, Sili i Moći Boga, da sva njegova djela ovise o toj Sili, koja je vrhunaravnim Umom Svojim svemu živo dala i sve na savršen način stvorila i na svoje mjesto postavila. Nauka nam je to jasno potvrdila i dokazala. Svi ostaci davne ljudske starine nam dokazuju da je vjera igrala najvažniju ulogu i u životu onih starih i drevnih naroda. I kod njih je bila učvršćena i ustaljena misao o Bogu, ta je misao ispunjavala čitav život čovjekov i prema stupnju njegova umnog razvitka, ta se misao manifestirala u raznim pravcima, dok nije sa umnim sazrijevanjem čovjekovim došla do svog vrhunca i svog pravog izražaja.

Svemogući Allah je stvorio čovjeka kao najsavršenije biće zemaljsko. Darovao mu je savršeno tijelo i najveći Svoj dar: um i razum, koji će ga u životu voditi. Ali da bi čovjek stekao potpunu i pravu spoznaju o životu i svrsi njegovoj i da ne bi stramputicom zalutao, Bog ga je obdario još jednim darom, koji je po vrijednosti svojoj isto tako velik kao i razum. U Svojoj velikoj Milosti Bog je prvom čovjeku Ademu dao objavu Svoju, da bi potomstvo svoje poveo do puta Istine i sreće. Objava Božja je otkrila ljudima Istine postepeno, kako su je oni mogli snagom uma svoga shvatiti i razumjeti. Vjerovjesnici i poslanici Božji, kojih je bilo mnogo i čija broja mi neznamo, dolazili su potomstvu Ademovu u raznim vremenima i raznim krajevima, da ga povedu do puta spasa i sreće, da ga nauče da razumom misli i da um svoj razvija. Poslanici Božji su postepeno čovječanstvo poučavali razvijajući njegove umne sposobnosti, da ga tako dovedu do njegovog zrelog doba, do umnog savršenstva.

Kad je u svom umnom razvitku čovječanstvo došlo na stepen da može umom svojim da spoznaje Vrhovnu Istinu, jedinstvo i bitak Božji, onda se pojavio najveći umnik svih vremena, odabranik Božji, komu je providnost Božja odredila da među ljudima izvrši najveću i najčasniju zadaću, da izvojuje potpunu pobjedu carstvu nauke i carstvu razuma. Muhammed-resulul-lah, Veliki Učitelj čovječanstva i objavitelj sveopće vjere Islama, Božjeg pravca, koji vodi sreći i spasenju, pojavio se u sredini, koja je bila daleko od natruha iskvarenog vjerskog života starog svijeta, koji je bio ogrezao u zlu, opačinama i moralnoj pokvarenosti. Poveo je narod arapski koji je po svojoj prirodi uman i bistar, ali je bio ogrezao u poroke i podao se životinjskim nagonima svoga tijela, koji je u duši svojoj osjećao žudnju za vođom, koji će ga povesti stazom spasenja. I dogodilo se čudo. Iz najzaostalijeg dijela starog svijeta počelo se radati svjetlo, koje je svojim prodornim zrakama čitav svijet obasjalo, u narodu arapskom zapalila se buktinja umnih pregnuća, koju više nikad niko neće moći ugasiti.

Sveopća vjera Islam, taj nedostiživi Božji Pravac objavljen po Božjemu Poslaniku i čudno, za kratko vrijeme se raširio dijelom čitavog svijeta, sve od zidina kineskih, pa do žalova atlantskih. A morao je da pobijedi, jer njegovo učenje je pravo čovječansko, onako kako ga je Bog čovjeku u dušu usadio. U tom učenju razum nalazi svoje pravo zadovoljenje, jer to učenje čovjeku zajamčuje napredak i sreću, vodi ga uspjehu i čuva dostojanstvo čovjeka komu Bog odredi gospodstvo i vladavinu nad svim što je na zemlji. Zato prva objava Svemogućeg Allaha Odabraniku Njegovu Hazreti Muhammedu glasi: »Ikre' bismi rabbikel-lezi haleka...« — »Uči u ime tvoga Gospodara koji stvori čovjeka od zgrušane krvi. Uči i čitaj! Tvoj je Gospodar najdarežljiviji koji je sa perom naučio čovjeka. Naučio ga je, što nije znao«. Dakle prve Riječi Svemogućega Allaha objavlene Hazreti Muhammedu kažu, da Božji Pravac, vjeru Islam, mogu ispravno slijediti i shvatiti samo oni koji pomoću vječitne pisanja uče i izučavaju ajetul-lah — znakove i dokaze Moći Božje, koji se svugdje i na svakom mjestu u prirodi očituju. Pismenost i nauka su ugaoni i temeljni kamen velike islamske zgrade sa kojima se razum usavršavao i dolazio do punog svog izražaja. Razumom moramo doći do istinske spoznaje vrijednosti velikog Božjeg Pravca, zato nas Kur'an uči: »Innema jetezekkeru ulil-elbab« — »Samo razumni do spoznaje dolaze«. Razumom spoznajemo vječne istine sveopće vjere Islama, za to Hazreti Muhammed govoreći o tom velikom daru Božjem kaže: »Ed-dinu aklun. Ve men la akle lehu, la dine lehu. — Vjera je razum. Ko nema razuma nema ni vjere«. Dakle samo bogati umom i duhom mogu biti pravi vjernici i posignuti sreću zemaljsku i blaženstvo vječnosti. Siromašni duhom i umom ne stižu punog spokojstva, ne zaslužuju pravog blaženstva.

Pet vijekova je prošlo kako se svjetlo velike Istine pojavilo u lijepim i blagodatnim krajevima našim. Pet vijekova djedovi naši slijedeći uzvišenu vjeru Islam namrli su je nama, sinovima i unucima svojim, da taj najveći amanet njihov ljubomorno čuvamo, da taj neprocjenjivi dragulj ostavimo u nasleđe sinovima i unucima našim, da ga oni još bolje čuvaju. Djedovi naši izvršili su dužnost svoju, ostavili su nam mnoge spomenike svoga trudoljubivog i islamskog rada, ostavili su čvrste temelje na kojima mi moramo da dogradimo velebnu zgradu prave i istinske čovječnosti, ljubavi, slobode, bratstva i napretka.

Čuvati ovaj sveti amanet djedova to je najveća i najslađa dužnost svakog brata muslimana, jer se tako odužujemo precima svojim, a njihove duše su spokojne i mirne kad sjeme koga su oni posijali dobrim plodom rađa. Kako smo dužni zahvalnost precima svojim, dužni smo povesti i brigu o potomstvu svome. Dužni smo potomcima svojim i sreći njihovoj posvetiti najveću brigu. A najveće dobro ćemo im u amanet ostaviti i najbolju ostavštinu, ako im osiguramo predu vjete koji su potrebni da se oni budu mogli razvijati kao pravi i istinski muslimani, kao nosioci istinske kulture Islama, koja je najveće jamstvo da čovječanstvo dođe do svoje prave sreće, da zadovolji svome od Boga postavljenom i određenom zadatku.

Hazreti Muhammed nas uči da smo svi čuvari i da smo svi odgovorni za svoje stado. Svaki musliman je dužan brinuti se i za interese svoje vjerske zajednice kao i za svoje lične interese i probitke, jer samo ako su interesi zajednice osigurani i obezbijeđeni može i pojedinac da svoje interese potpuno zadovolji i osigura. Zajednička saradnja osigurava opstanak zajednice, učvršćava je, a u takoj zajednici se pojedinac ne može izgubiti, jer zajednica nad njim bdije, brine se i nastoji da ga zaštiti i očuva. Da bi taj svoj zadatak ispunila, zajednica za dobro svojih pripadnika mora voditi svestranu borbu i iznalaziti sredstva, kojima bi mogla što bolje zaštititi svoje interese.

Bez prosvjete nema napretka. Vidili smo da prve Riječi Objave Božje upućene Hazreti Muhammedu kažu, da su nauka i pismenost temelj Božjeg pravca, vjere Islama, da bez toga nema pravog vjerskog saznanja. Prosvijećena zajednica osigurava budućnost sebi i potomstvu svome, postizava uspjehe i pribavlja poštovanje sebi.

Da bi makar i u maloj mjeri zadovoljili potrebama našeg vjerskog, kulturnog i prosvjetnog života i ispunili prazninu koja u tom pravcu kod nas vlada, odlučili smo pokrenuti ovaj kulturno-prosvjetni i informativni list u punom uvjerenju da ćemo naići na puno razumijevanje kod sve braće muslimana. Na našoj zastavi stoje ispisane riječi Velikog Učitelja našeg Hazreti Muhammeda: »El-muminu lil-mumini kel-bun'jani ješuddu ba'duhu baden — Musliman je muslimanu kao zgrada koja je čvrsto zidovima povezana«. Vjerujemo, da ćemo se na ovom putu svi u jednom bratskom kolu naći, da učvrstimo naše islamsko bratstvo, da pomognemo što jačem vjersko prosvjetnom pridizanju svih naših jedinki, a onda da poradimo na našem pridizanju i u drugim pravcima.

Slijedeći propise i zapovijedi svoje uzvišene vjere Islama, mi ćemo zajamčiti i osigurati svoj opstanak u svojoj slobodnoj narodnoj državi, na svojoj rođenoj grudi, koju su naši djedovi čuvajući je kao najveći biser naš narodne domaje krvlju svojom natopili. Naša probuđena i jaka narodna svijest, koja nije dozvolila da se naši divni krajevi odrode od velikog jugoslovenskog stabla, donijela je ove krajeve u krilo slobodne i velike Jugoslavije kao njen najčišći nar. dragulj. Djedovi su se naši borili da očuvaju ovu grudu našu, jer ih je vjera učila da je ljubiti domovinu vjerska dužnost. I mi ćemo kao sinovi slavnih otaca primjerom njihovim poći, jer nas tim naša uzvišena vjera duži. Sledićemo amanet otaca čuvajući vjeru i domovinu, žrtvujući krv i meso svoje za njih. Kao svjesni građani svoje narodne države vršićemo svoje dužnosti čuvajući svoja državljanska prava i ne dopuštajući nikome da nam ih krši i gazi. Islam je proglasio opću ljubav među ljudima bez razlike na vjeru kao temelj napretka, i traži od svojih pripadnika da dobro čine i nemuslimanu bez razlike na rod i pleme, pa je prirodno da svom sunarodnjaku i suplemeniku mora dobar biti. Mi smo muslimani kroz vijekove u prošlosti dokazali da nijesmo pravili razlike između svoga brata po narodnosti, kako muslimana tako i nemuslimana, pa smo šta više svoga brata po narodnosti, nemuslimana pretpostavljali i prednost mu davali pred tuđinom muslimanom. Tim su naši djedovi dokazali da su shvatili suštinu svoje vjere, a to smo i mi dokazali i dokazujemo, a to će i potomci naši dokazati.

Naša duboka narodna svijest popovjedi: »Ve šavirhum fil-emri« počiva na kur'anskom učenju koje kaže: »Ve džealnakum šuuben ve kabaile litearefu — Stvorili smo narode i plemena da bi se vi među sobom upoznali«. Buditi i razvijati narodnu svijest Islam smatra kao neminovnu potrebu čovječanstva i daje joj veliku važnost njegovu kulturnom razvitku. Mi smo taj narodni osjećaj uvijek ispravno gojili, i taj osjećaj je kod nas bio bast i bez ikakvih natruha Našoj narodnoj duši je demokratizam svojstven, jer ga Islam u svoje osnovne zasade stavlja sa kur'anskom zapovjedi: »Ve šavirhum fil-emri« kojom se naređuje demokratsko društvena uređenje. Mi muslimani smo najjači stup demokratizma u kome se najbolje i najsigurnije zaštićuju prava svakog građanina.

Iz naprijed navedenog ćemo ukratko izložiti naš program. Želimo putem ovog našeg lista, koji će biti kulturna svojina svih nas muslimana da podižemo vjersku svijest i vjersku naobrazbu među braćom muslimanima, da radimo na ulturnom i ekonomskom podizanju kako našeg građanina tako i seljaka, da u naš muslimanski dom unesemo štivo, koje će poslužiti podizanju porodice, da podižemo i razvijamo narodni duh i domoljublje, da unosimo bratsku ljubav i slogu među svom našom narodnom braćom bez obzira na vjeru i pleme, da našu javnost obavještavamo o raznim događajima u našoj zemlji i na vani tid.

Vjerujemo, da ćemo naići na potporu sve braće muslimana i da će nas moralno i materijalno pomoći kako bi mogli zadovoljiti ovoj uzvišenoj potrebi našeg kulturnog i društvenog života.

U to ime bil-hajr

Našim poštovanim čitaocima

U ovaj broj našega lista priložili smo čekove i molimo svakoga prijatelja i čitaoca, koji dobije ovaj broj lista, da nam putem priložene čekovne uputnice pošalje tromjesečnu pretplatu, koja se računa od 4. oktobra do kıaja decembra 1935.

U koliko koji od naših prijatelja, kojima smo uputili ovaj prvi broj našega lista ne pošalje putem priloženog čeka pretplatu na list do zaključno 15. ovog mjeseca, smatraćemo da ne želi biti pretplatnikom i obustavićemo daljnje slanje lista.

Ovo upozorenje vrijedi za svakog čitaoca, koji želi da i dalje dobiva naš list. Nikakva druga uplata ne važi osim one, koja se pošalje na naš čekovni račun br. 1600 ili običnom poštanskom uputnicom izravno na upravu „Islamskog Glasa“.

UPRAVA „ISLAMSKOG GLASA“.

Sudjelovanje muslimana u industriji

Riječju industrija označuje se danas jedan svemogući činilac u životu cijeloga čovječanstva, jedan je to zamašan pokret koji obuhvaća poslije zemljoradnje najveći broj ljudskih snaga, ali čudo jedno, da se kod naših muslimana privrednika ta najjača grana privrede gotovo i ne zapaža. Mnogo je tomu uzroka zašto nijesu muslimani zastupljeni u industriji kako bi to trebalo, ali moje je skromno mišljenje, da je kod nas manjkalo slobode za industrijske pothvate. Dok mi vidimo kod naših sugrađana drugih vjera, a naročito kod jevreja, veliku djelatnost na tomu polju, mi smo nažalost u toj grani privrede potpuno pasivni. Istina, iznimku u tomu činilo je ono par muslimana koji su i do sada sudjelovali u drvarskoj industriji i može se reći, to je u našoj zemlji sva industrija, što je bilo u rukama muslimana.

Tek u najnovije vrijeme imamo nekoliko pojava, koje treba da iskreno obraduje svakoga muslimana, jer one znače put u pravcu napretka, i to baš u onom području, gdje kako rekoh, nas gotovo nije ni bilo. Uspjesi zadnjih decenija našega privrednoga života su fabrika čarapa »Čengel«, koju su osnovali naši vrijedni braća Ljuce, fabrika fesova Islamage Vranica i sina, koja danas proizvodi u svojoj fabrici fesove takove kvalitete, kakovi bi se mogli i izvoziti. Nadalje imamo u najnovije vrijeme i novootvorenu tekstilnu fabriku, koja zasada radi samo bezove, našega mladoga Nazifa Afgana u Banjoj Luci. Osim ovih imademo još nekoliko jačih radiona, kao što su Fabrika bonbona Arifović, pa radionica umjetne svile za vezivo vrijednoga Mede Zinhasića u Sarajevu itd.

Pišući ove retke imao sam namjeru da nama svima stavim na razmišljanje neospornu našu životnu potrebu u vezi sa industrijom. Naime radom u industriji nesamo da pojedinac, vlasnik osigurava sebi — istina sa mnogo prijegora i strpljenja — lijepu zaradu i pristojan život, nego djelovanje u industriji je u isti čas i jedan socijalni rad, koji se danas naprosto može nazvati sevabom. Nesamo da svima zaposlenima u industrijskim poduzećima omogućena je jedna odmjerena zarada i osigurava čovjeku dostojan život ,nego se njima pruža i mogućnost da vremenom i sami postanu svoji ljudi, pa kasnije i oni da daljnim drugima opet omoguće rad i zaradu.

Trgovcima muslimanima, koji su makar nekada razmišljali o proizvodnji kojega artikla, pruža se najbolja prilika, da se sami uvjere koliko u industriji ima mogućnosti za rad, pa koliko se do sada u našim krajevima te u drugim dijelovima naše države industrije razvilo zahvaljujući baš nama trgovcima, jer smo mi proizvode tih fabrika prodavali i forsirali.

Predugo bi bilo ovdje nabrajati kakovo je danas stanje pojedinih fabrika, naročito onih tekstilne branše, ali ja ću tek za ilustraciju svakoga potsjetiti, da samo malo razmisli šta je uradio naš sugrađanin Avram Levi Sadić za dvije decenije sa svojom fabrikom čarapa, koliko je taj čovjek utrao suza mnogim našim sirotama pružajući im rada u svojoj fabrici. Mi svi znamo, kako je počeo g. Sadić. Nije to odmah bila velika fabrika, nego jedna sasvim mala radionica sa par mašina smještenih u jednoj običnoj bosanskoj kući, a danas međutim ta se fabrika može uspješno takmičiti sa najvećim fabrikama svoje branše u našoj državi. Osim ove mi imademo i još nekoliko fabrika u Sarajevu, koje proizvode razne šalove, koji je artikl veoma tražen, a kada bi neko došao, pa samo vidio kako se to može nepojmljivo jednostavno da radi, ja sam uvjerenja, da bi se mnogi naš čovjek odmah odlučio, da se posveti industriji. Jedna od takvih radionica čiji je vlasnik g. Silvio Salom naročito lijepo napreduje i omogučuje hljeb mnogim našim ljudima.

Ja ću se jednom prilikom naročito osvrnuti i detaljnije progovoriti o ovoj grani naše privrede, a sada mi je namjera, da zamolim svoje prijatelje u provinciji, da o ovoj po nama zanemarenoj grani privrede dobro razmisle. te nastoje da se počne u svakom mjestu ispitivati, kakova bi se industrija obzirom na okolne i lokalne prilike mogla u tomu mjestu najuspješnije razviti To ne moraju biti velike industrije, nego li naprama našim današnjim snagama, sasvim male, a koje će se, ako Bog dadne sreće, našom ustrajnošću razviti vremenom u velika industrijska preduzeća. Dotle međutim, dok smo još u ovakovom halu i učestvujemo samo u trgovini, neka nam bude sveta dužnost pomagati svakoga onoga, koji u industriji radi, pa u našoj trgovini prvenstveno voditi i forsirati samo artikle naše industrije. Naročito molim trgovce, da opraštaju našim industrijskim poduzećima u početku njihova rada neke njihove greške, koje se u fabrikaciji dešavaju, jer je to pojava svagdje u početku rada, ali istodobno neka se na svaki nedostatak naši fabrikanti upozoravaju, kako bi u budućem svome radu takove greške sprječavali.

Držeći se gesla: Svaki je početak težak, ali uspjeh je pobjeda — ja se nadam da ćemo mi muslimani u industriji brzo imati mnoge naše ljude, koji će tada moći i mnogu našu braću i sestre da zaposle, te im pruže pristojniju zaradu i mogućnost za život.

Braćo! Pomažimo jedan drugoga, ako hoćemo da budemo jaki i da imadnemo bolju budućnost!

Ahmed Mešinović.

Povodom prenosa subotičkog pravnog fakulteta u Sarajevo

U ovdašnjim univerzitetskim krugovima pronosi se vijest o premještaju pravnog fakulteta iz Subotice u Sarajevo. Još prije desetak godina to je pitanje bilo aktuelno, ali se nije moglo povoljno riješiti. Smatra se, da je za sada zgodan momenat za realisanje te ideje, baš zbog toga, što se u Sarajevu ove godine otvara Islamska akademija, a pitanje osnutka šeriatsko-pravnog i bogoslovskog fakulteta je vrlo aktuelno, jer je — kako je javnosti poznato — u svoje vrijeme kulturno-socijalna sekcija beogradskog Gajreta »Osman Đikić« zajedno sa studentima-muslimanima beogradskog Univerziteta donijela rezoluciju, tražeći da se ovo pitanje konačno riješi.

Pošto bi se na toj školi predavali mnogi pravni predmeti, lakše bi i jeftinije bilo po državu da prenese pravni fakultet iz Subotice u Sarajevo, da bi na njem i studenti-muslimani teološko-pravnog fakulteta mogli slušati pravne predmete zajedno sa ostalim studentima pravnog fakulteta, čiji bi broj srazmeno bio veći nego što ga sada ima subotički pravni fakultet. U tome slučaju država ne bi trebala stvarati nove katedre u Sarajevu. Tako bi Sarajevo odjedanput dobilo dvije visoke škole, kojima bi se u toku vremena mogao priključiti još jedan ili dva fakulteta (na primjer šumarski ili filizofski), pa bi Sarajevo dobilo svoj davno očekivani i zasluženi Univerzitet.

U univerzitetskim krugovima ova je vijest povoljno primljena, jer bi na taj način fakultet došao u pogodnije mjesto za naučni rad nego što je Subotica, gdje nema ni viših sudova, ni banske uprave, niti inače institucija potrebnih jednoj visokoj naučnoj ustanovi. U Sarajevu bi fakultet imao svoju široku teritoriju i mogao bi da vrši blagotvornu misiju. On je u Subotici, nema sumnje, osnovan da spremi veći broj administrativnih i sudskih službenika, koji bi preuzeli od Mađara sve javne funkcije u tome kraju. Taj svoj zadatak fakultet je ispunio, a u Sarajevu bi ga čekale nove značajne misije.

Ovakvo riješenje je najpovoljnije za državnu kasu, a Subotici bi se, vjerovatno, dala nega druga škola kao rekonmpezacija za preneseni fakultet.

Dužni smo potpomagati svoju štampu, jer samo preko dobre štampe možemo izvesti naš potpuni preporod.

PODLISTAK:

Kur'an

Kur'an je knjiga koja je objavljena zadnjem Božjem Poslaniku Muhammedu sinu Abdullahovu. To je zadnja nebeska objava. Kur'an je postepeno objavljivan prema tome, kako su to izvjesni događaji u životu i radu velikog Božjeg Poslanika zahtijevali. Zatim je sabran u jednu zbirku. Ovo je knjiga koju je Allah učinio vječnim dokazom Svoje Moći, da se po njenim uputama i zasadama čovječanstvo upućuje istinskim stazama života, da se oni koji su zalutali sklone pod okrilje i zaštitu njezinog spasonosnog svjetla, koje osvjetljava puteve zalutalom čovječanstvu i vodi ih spasenju. Allah obećava da će čuvati ovu knjigu Svoju od promjena i iskrivljavanja pa u Kur'anu kaže Svome Poslaniku: »Mi smo objavili Kur'an i Mi ćemo ga zaista čuvati«.

Objava kur'anska počela je stizati Božjem Poslaniku dok je još bio u Meki, pa je završena u roku od dvadeset i tri godine, a po jednoj verziji u roku od dvadeset godina. Prva objava je stigla Božjem Poslaniku kad je povučen u pećini Hiranskoj boravio posvetivši se molitvi i pobožnosti. Ove prve riječi Božje objave glase: »Čitaj u ime tvoga Gospodara, koji je stvorio čovjeka od zgrušane krvi«.

Iza toga je Objava stizala kako smo to naglasili prema nastalim zgodama i prilikama. Božji Poslanik je uzeo pisare koji su pisali po redu što je bilo objavljivano. Među ovim pisarima su bili Ebu-Bekir Omer, Osman, Alija, Zubejr-bin-Avvam, Halid i Eban sinovi Seid-bin-Asa, Ala'-bin-Hadremija, Ubej-bin-Ka'ab i mnogi drugi. Džibril je poučavao Božjeg Poslanika gdje će i na koje će mjesto staviti pojedine ajete kur'anske po onom redu kakav raspored kur'anskih poglavlja danas imamo.

Što se tiče rasporeda kur'anskih poglavlja većina muslimana je mišljenja da je raspored učinjen po saglasnoj odluci ashaba, pa nema smetnje ako se uče po kojem bilo redu.

Čitav Kur'an su još za života Božjeg Poslanika popisali i sabrali u jednu zbirku slijedeći drugovi Božjeg Poslanika: Ubej-bin-Ka'ab, Muaz-bin Džebel, Zejd-bin-Sabit, Ebu-Zejd-bin-Seid, Abdullah-binMes'ud, Ali-bin-Ebi-Talib, Osman-bin-Affan, Ebu Bekir-es-Siddik, Omer-bin-Hattab, Ajiša, Hafsa, Ummi-Selema i još mnogi drugi. Ali neki od ovih potonjih su upotpunili čitavu kur'ansku zbirku iza smrti Božjeg Poslanika.

Pošto se iza smrti Božjeg Poslanika pojavio u Jemami lažni poslanik Musejleme, nazvan El-kezzab — lažac, i zaveo mnoge Arape, pošalje halifa Ebu-Bekir jednu jaku vojnu ekspediciju, koja s njim stupi u borbu i porazi ga. Tom prilikom je poginulo i umrlo sedamdeset kurra'a, koji su čitav Kur'an doslovno na pamet znali. Tada je Omer rekao Ebu-Bekiru da se boji da ovolika velika pogibija kurra'a ne urodi hrđavom pošljedicm i da se ne zagubi koji dio Kur'ana, pa da bi trebalo Kur'an sakupiti u jednu knjigu. Omer je i prije ove pogibije kurra'a u Jemami preporučivao da se Kur'an sabere i napiše u jednu knjigu, ali je Ebu-Bekir oklijevao da primi ovaj predlog Omerov. Poslije ove pogibije i kad se Omer vratio sa ove vojne u Jemami Ebu Bekir je prihvatio ovaj predlog Omerov, te je poučio po Zejd-bin-Sabita i povjerio mu posao oko pisanja i sabiranja Kur'ana u jednu jedinstvenu zbirku. Zejd je okupio sve one koji su na pamet znali Kur'an i iskupio je sve što je bilo od Kur'ana napisano, pa je jedan poseban redakcioni odbor na čelu sa Zejdom Kur'an iz slova u slovo sa najvećom taènošću ne ispuštajući ni jednog slovca napisao u jednu jedinstvenu knjigu. Ebu-Bekir je ovaj autentični primjerak Kur'ana uzeo sebi na čuvanje, a kasnije ga je pohranio kod Omera. Zatim ga je Omer ostavio na čuvanje kod svoje kćeri Hafse, žene Božjeg Poslanika.

Pošto se Islam raširio na sve strane svijeta, ljudi su počeli različito da uče i čitaju Kur'an prema različitosti svojih dijalekata. Tako su na primjer riječ »tabut« jedni čitali »tabut «a drugi sa slovom »h« na kraju »tabuh«. O ovome je bio obaviješten Osman, koji je tada bio halifa i glavar države, pa je pozajmio autentični primjerak Kur'ana Ebu-Bekirova, koji je bio pohranjen kod Hafse. Iz ovog primjerka su bila prepisana četiri nova primjerka sa dijalektom kurejševičkim, na kome je bio Kur'an objavljen. Poslat je u svaki glavniji centar države po jedan ovaj primjerak i svijetu naređeno da iz tog autentično prepisanog primjerka prepisuju Mushafe, a da spale svaki primjerak koji se ne bude u slovo slagao sa tim autentičnim primjerkom.

(Nastaviće se.)

IZ ISLAMSKOG SVIJETA:

Sukob Engleske i Italije u Abesiniji

Skoro prije godinu dana izbio je pogranični sukob između Italije i Abesinije u području Ual-Uala, koje je pretežno nastanjeno muslimanskim stanovništvom. Ovaj neznatni pogranični incident izrodio se u veliki svjetski konflikt. Talijanski imperijalizam nastoji da nađe nova kolonijalna područja za Italiju, i upravo ovaj sukob dobro je došao Italiji da započne akciju protiv Abesinije i da ovu bogatu i jedinu slobodnu afričku državu okupira i pripoji svojim talijanskim kolonijama.

Stanovništvo u Eritreji i Somaliji je ozlovljeno upravnim metodama talijanskih kolonijalnih vlasti koje čine pritisak na stanovništvo, pa je ovaj činjenica bilo od naročitog utjecaja za otpor Abesinaca protiv talijanskog nadiranja. U tom su se našli složni svi Abesinci i Muslimani i kršćani te je nestalo onih ranijih trzavica i nastupili su naročito dobri i intimni odnosi između Muslimana u Abesiniji, kojih ima oko 4 i po miliona i vladajućeg plemena Amhara. Muslimani su u Abesiniji naročito neraspoloženi prema ovom talijanskom imperijalističkom nadiranju i pokazuju veći otpor od drugih. Uzrok je tomu što Muslimani naj većim dijelom stanuju u pograničnim područjima Abesinije, te su u bližem kontaktu sa svojom braćom u Eritreji i Somaliji. Oni vide težak život koga provode Muslimani pod talijanskom vlašću i nedozvoljavaju da izgube svoje slobode, koje u Abesiniji u punoj mjeri uživaju.

Talijani su kao kolonizatori među afričkim Muslimanima poznati. I sada je svima u živom sjećanju postupak Talijana u Tripolitaniji gdje je desetine hiljada Muslimana bez razlike, staraca, žena i slabašne djece bilo pobijeno i prognano sa svoga rodnog kraja. Afrički Muslimani naročito ne mogu ostati ravnodušni na ovaj postupak talijanskih kolonijalnih vlasti i oni daju najveći otpor toj talijanskoj ekpanziji. Nastupila je opća solidarnost svih afričkih Muslimana kako u Sjevernoj Africi tako i u centralnoj i Južnoj Africi.

Uz svoju afričku braću Muslimane solidarišu se i ostali Muslimani čitavog svijeta, a naročito oni koji su nastanjeni u zemljama bliżnjeg Istoka i Arabije.

Iz ovih razloga kao i iz mnogih drugih Engleska vlada neće i ne može dopustiti da Italija okupira Abesiniju, jer bi tim došla u sukob sa svojim mnogobrojnim muslimanskim podanicima čitavog britskog carstva, kojih ima pod Engleskom kolonijalnom vlašću preko 100 miliona. Englezi kao taktični kolonizatori ne smiju dopustiti da dođu u sukob sa ovim velikim dijelom muslimanskoga svijeta, koji se nalazi u sastavu Britskog imperija nastanjen u područjima, kroz koja Engleska vlast crpi svoju snagu i mora da ih čuva, ako želi da zaštiti interese carstva.

Engleska kolonijalna vlast znala se među muslimanskim narodima afirmirati na jedan vrlo popularan način tako, da muslimanski narodi pod Engleskom kolonijalnom vlašću uopće ne osjećaju toga engleskog gospodstva.

Pacifističkim metodama Engleska drži u vlasti mnoge narode bez ikakve vojne sile. Doći u sukob sa ovim mirnim elementom koji služi interesima Engleske, ne može Engleska dozvoliti da ovi narodi dignu se protiv nje radi toga, što bi Italija okupirala Abesiniju, koja se u muslimanskom svijetu smatra kao muslimanska zemlja. Zato Englezi čine otpor i nedozvoljavaju da se talijanska vlast ojača u Crvenom moru, jer bi time prestiž Engleske mnogo pretrpio, a moglo bi se dogoditi da ga potpuno izgubi. Sueski kanal i Bab-el-Mandeb moraju ostati u nespornoj vlasti Engleza i Engleska da bi sačuvala svoje gospodstvo ne smije dozvoliti da dobije jakog suparnika u tom važnom dijelu svijeta kao što nemože dozvoliti da dobije suparnika na Mediteranu.

Ovaj revolt muslimanskog svijeta, koji je vrlo ozbiljan i snažan Engleska je vrlo ozbiljno shvatila, a on joj i konvenira jer direktno pomaže njene kolonijalne interese. Engleska koja drži Crveno More u svojoj vlasti sa vrlo malim i neznatnim vojnim snagama, bila bi prisiljena u slučaju da Italija okupira Abesiniju, da te vojne snage u velikoj mjeri pojača, što bi naročito teretilo engleske finansije. Dakle čisto ekonomski razlozi sile Englesku da ustane protiv ovog talijanskog nadiranja u Abesiniju, jer ako dopusti to u dogledno vrijeme Engleska bi bila poljuljana u zemljama, koje graniče sa Crvenim morem, a kao nužna posljedica toga slijedilo bi i slabljenje engleske moći na Mediteranu. Životni je interes Engleske suprotstaviti se ovom talijanskom imperijalizmu, jer svakako je Engleskoj u današnjo situaciji lakše stupiti u rat sa Italijom jer će tim dobiti moralnu pomoć čitavog islamskog svijeta, ako joj zatreba u tu svrhu može regrutovati milione muslimanskih vojnika, koji će se boriti da unište talijanski imperijalizam u Africi, ali će time ojačati englesku kolonijalnu vlast. Zato će Engleska ako se taj spor sa Italijom ne bude mogao nikako drukčije riješiti radije stupiti u rat sa Italijom i osigurati bogatstvo Abesinije sebi, a osim toga i muslimanske narode, koji su danas vrlo važan faktor u engleskoj kolonijalnoj politici uza se jače vezati.

Veliki dar turskoj avijaciji

Turski narod nakon svoga oslobođenja od raznih stranih uticaja razvio je veliku djelatnost u jačanju svoje zemaljske obrambene snage. U tom pravcu ne samo da radi država, nego i svi narodni slojevi doprinose svoj veliki obol kako bi se obrana države što bolje osigurala. Naročito je posvećena pažnja razvijanju avijacije među stanovništvom Turske, pa su svi gradovi u Turskoj natječu da kupnjom aeroplana za avijaciju, snagu svoje zračne obrane povećaju.

U ovom je naročito aktivno Tursko zrakoplovno društvo, koje svake godine iz sakupljenih prihoda u narodu tursku avijaciju ojača sa velikim brojem novih aparata. 25. septembra o. g. u Carigradu je bila velika avijatička manifestacija prigodom davanja imena trima aeroplanima, koje je Turskom Zrakoplovnom društvu za vojničke svrhe darovao ing. Abdurrahman Nadji Demirdak. Ovaj patriotični Turčin darovao je 120.000 turskih lira za kupnju ovih triju aeroplana, koji su na dan 25. septembra saJešilkejskog aerodroma puštani u plave visine nebeske da se pridruže ostalim zračnim snagama u obrani turse države. Ovim svečanostima je prisustvovao ogroman broj stambolskog stanovništva uz mnogobrojne visoke civilne i vojničke funkcionere.

Panarapski kongres

zajednički rad arapskog svijeta.

Berlinski »Deutsch Allgemaine Zeitung« od 19. septembra donosi od svog kairskog dopisnika vijest da će se naskoro sazvati u Ummanu glavnom gradu Transjordanije panazijski kongres na kome će se raspravljati o zajedničkom radu sviju arapskih država oko unapređenja njihovih političkih i gospodarstvenih prilika. Saznaje se da će na kongresu uzeti učešća sve arapske države kao i Egipat. Inicijativa za zajedničko savjetovanje potekla je od kralja Ibni Suuda prilikom posjete prestolonasljednika Suudijske Arabije Palestini, Transjordaniji i Egiptu.

Ovo nije prvi puta da Ibni Suud pokušava dovesti u zajednički rad sve arapske države i izgraditi složenu i jedinstvenu načelnu političku liniju.

*

U posljednje vrijeme naročito su se poboljšali odnosi između Ibni Suuda i emira od Transjordanije Abdullaha. Kako je ovaj sin od Ibni Suuda pobijeđenog i protjeranog kralja od Hidžaza Husejna, to je bilo vrlo teško doći do sporazuma. Posjeta arapskog prestolonasljednika imala bi — čini se — ukloniti raniju neslogu. Na novoj arapskoj konferenciji u Ummanu, rezidenciji Abdullahovoj promicati će se panarapska misao. Do danas su održane dvije slične konferencije bez naročita ploda. Panarabizam je danas jedan vrlo živ pokret ali još nema svoje organizacije. *H. Šabanović.*

Vakufski prihodi
od mekanskog i medinskog harema u Felestinu

U Egiptu i Palestini i drugim muslimanskim krajevima imade veliko mnoštvo vakufa čiji su prihodi uvakufljeni za svrhe Mekanskog i Medinskog harema.

Radi ovih nenormalnih poratnih prilika haremi u Meki i Medini prestali su primati pripadajuće im prihode od ovih Vakufa poslije svršetka Svjetskog rata.

Sada je pretsjednik Velikog Islamskog Kongresa u Palestini poslao sve prihode vakufa u Palestini koji pripadaju haremima u Meki i Medini upravi vakufa u Meki, te je tako donekle namirena potreba obaju harema, koju su morali podmirivati.

Kao Musliman dužan si pomagati ovaj naš jedini sedmični list.

Smrt velikog učenjaka

Krajem augusta ove godine je zaklopio svoje oči najveći muslimanski učenjak današnjice Muhamed Rešid Rida. To je učenjak velikih kvaliteta, koji se rijetko rađaju. Čitav život toga čovjeka bio je jedna velika i teška borba. Svojim perom jačao je i širio velike istine Islama, boreći se protiv mračnih elemenata, koji su Islam zavili plaštem tajnovistosti i uvukli u njega razne elemente, koji mute njegovu nedostiživu veličinu. On je kao učenik velikog islamskog učenjaka i filozofa druge polovice devetnaestog stoljeća Šejh Muhammed Abduhuta išao stopama ovoga velikog genija i filozofa Islama. I učenik je dostigao svog velikog učitelja i nastavio da utire puteve, koje je počeo krčiti njegov veliki učitelj. Borba je bila mučna i teška, ali ovaj heroj na peru i riječi pobijedio je sve svoje protivnike ili pravije protivnike prave i čiste islamske nauke.

Prije skoro četiri decenija on je sa svojim velikim učiteljem pokrenuo liberalni islamski list »El-uvetul-vuska« koji je izlazio u Parizu i izlagao učenja pravog i čistog Islama i njegovih velikih principa. Ovaj je list otvorio puteve novim shvaćanjima i poveo oštru borbu protiv svega onoga što je kočilo napredak muslimana i oštro kritikovao elemente, koji su kočili progres muslimana. U ovom kolu velikih pionira preporođenog Islama, koji su vodili neustrašivu borbu da muslimane probude i podignu iz letargije, bijahu najveći ljudi Islama druge polovice devetnaestog vijeka i prvih godina dvadesetog vijeka i to: Džemaluddin Afganija, Šejh Muhammed Abduhu i onda mlađi, ali borbeni Muhammed Rešid Rida. U tom kolu ovih velikih ljudi nalazio se tada i naš dični starina Džemaluddin Čaušević, koji je u Misiru dulje vremena boravio vraćajući se iz progonstva u Jemenu, kuda ga je bio Abdulhamid prognao.

Nakon što je prestao izlaziti »El-urvetul-vuska«, Muhamed Rešid Rida pokrene reviju »El-menar« koja je počela izlaziti u godini 1903. »El-menar« je nastavio tradiciju svoga predhodnika i poveo još veću borbu protiv svih onih natruha, koje su se tokom vremena uvukle u Islam budeći muslimane i ukazujući nove puteve i nove vidike. To je najuglednija revija koja je u islamskom svijetu izlazila i koja je služila kao autoritativan tumač Islama. Nije bilo oblasti iz islamske nauke o kojoj u ovoj reviji nije bilo raspravljeno i o kojoj nije veliki merhum dao svoje autoritativno mišljenje. Ova je revija rasprostranjena diljem čitavog islamskog svijeta, te je od svih smatrana kao najbolji vjerski list, a njezin urednik kao najveći vjerski autoritet. Osim ove revije Muhamed Rešid je izdavao i list »Ed-da'vetu vel-iršad«, a njegovom zaslugom je osnovano pod istim imenom i misionarsko društvo, za čije je svrhe on bio prikupio zamašnu svotu od 168.000 funti. Kasnije je ovo prešlo pod nadzor i upravu sveučilišta »El-azhar«, te je ovo misionarsko udruženje do svjetskog rata učinilo velikih usluga Islamu, a nakon svršetka rata njegovim neumornim radom ovo je udruženje ponovno svoj rad oživilo naročito među afričkim neznabožcima. Osim velikog i neumornog rada oko uređivanja »El-menare«, koga je on kroz trideset i dvije godine na slavu i čast Islama uređivao i »Ed-devetu vel-iršada«, njegov publicistički rad i na drugim poljima je ogroman i velik, to je bio najveći muslimanski publicista dvadesetog vijeka.

Uz ovaj veliki publicistički rad Muhammed Rešid Rida se ističe i kao pisac mnogih znastvenih djela. Među ovima mu je bez sumnje najznamenitije veliko tefsirsko djelo, u kome na njemu svojstven i ubjedljiv način tumači Kurani-hakim. Ovo je djelo jedno od najboljih u ovoj naučnoj struci u kome se ogleda veličina genija ovog velikog učenjaka, čiji rad ne možemo u cijelosti prikazati radi skučenog prostora našeg lista.

Na glas smrti ovog velikog učenjaka čitav islamskim svijet je zapao u tugu, jer je izgubio faktički jednog nenadoknadivog borca. Svi su muslimanski listovi, a naročito arapski puni nekrologa o životu i radu ovog rijetkog borca i učenjaka. Na dan smrti njegove muslimanski Egipat je proplakao, a rijetko je čija dženaza bila ovako posjećena i rijetko je koji velikan sa onoliko sućuti predan u krilo materi zemlji. Dženazi je prisustvovao sav Egipat i u svim gradovima je klanjana dženaza ovom velikom učenjaku. Također i u ostalim muslimanskim centrima je klanjat »salatul-gaib« za dušu velikog merhuma, a na vijest o njegovoj smrti, vladar Suudijje sultan Abdul-Aziz je izdao nalog da se u Kabi i u Alejhisselamovoj džamiji u Medini kao i u svima džamijama Suudijje klanja u petak 30. augusta poslije džume-namaza »salatul-gaib« za dušu ovog velikog i neumrlog učenjaka. Ovolika pažnja i počast je rijetko kada kome učinjena.

Mnogi muslimanski vladari su izrazili svoje duboko saučešće porodici velikog merhuma. Kralj Fuad je lično izrazio svoje saučešće sinu merhumovu, a kralj Suudijje i prestolonasljednik su izrazili brzojavno svoje saučešće sinu merhumovu.

I mi se priključujemo ovoj općoj žalosti muslimana moleći Svemogućeg Allaha da našem velikom merhumu podijeli rajska naselja i da nam podari dostojna zamjenika njemu, koji će nastaviti njegova velika djela služeći Islamu i dobru muslimana.

Lejlei-Dželilei-Regaib

Zahvalnost, to je odlika svakog dobro islamski odgojenog čovjeka. Vjera je najveći dar što ga je Svemogući Stvoritelj čovjeku podario i zahvalnost onoga, koji shvaća veličinu toga dara je svesrdna, spontana i iskrena. Islam je u sebi sabrao najveće vrednote i uputio čovječanstvo na stazu vječnog napretka pokazujući mu sreću i blaženstvo, ako se bude uputio putem, koju mu milost Božija ukaza. I ta zahvalnost pravog Muslimana prema Svemogućem Gospodaru vasione nikad ne jenjava, ona bukti u zahvalnim srcima dobrih robova Božijih.

A ta zahvalnost dobrog Muslimana je najveća, kad je on izreče svome Stvoritelju za darovana dobra vjere, koja se ni sa kojim drugim darom ne može mjeriti, jer vjera Islam, vjera zrelog doba čovječanstva donese pravu i istinsku vjeru, koja čovjeka oslobodi tiranije, ropstva, mržnje, neznanja, kukavičluka, malodušja i svega onoga što može ubiti duh dostojanstva halifetul-erda, a uputi ga stazama svjetla i nauke i kaza mu i naredi, da dar razuma upotrebi i razvije ga do najveće moguće mjere, da tako lakše mogne spoznati i naučiti istine vjerske, koje od njega zahtijevaju da se trajno usavršava i uči i Svemogućeg moli, da se njegovo znanje poveća i umnoži, jer zapovijed Božija glasi: »ve kul rabbi zidni ilmen«.

Božija mudrost koja čovjeku darova razum, da bi pomoću njega mogao spoznati dobro i zlo, taj dar upotpuni sa još većim darom, jer posla čovječanstvu svoje vjerovjesnike, koji ga upućivahu na put istine i spasenja, da ne bi zalutio i podlegao utjecaju niskih materijalnih prohtjeva i duševni život kao glavni zanemario. U nizu ovih odabranika Božijih dođe kao kruna, koja ukrasi mnoštvo onih odabranika, kojima Svemogući pokloni svoju Milost vođa čovječanstva, najzadnji i najodabraniji poslanik Njegov. Dođe Veliki Učitelj čovječanstva da ga sa vrhunaravnom knjigom, Objavom Božijom *Kuranom*, povede u sretniju i ljepšu budućnost, da proklamira gospodstvo čovjekovo, ako se bude pridržavao riječi kur'anskih. I zahvalne stotine milijona pravovjernih sljedbenika Njegovih svake godine kroz trinaest stoljeća iz duboke zahvalnosti prema svom Velikom Stvoritelju, koji im posla svoga vjerovjesnika i nedostiživog učitelja slavi uspomenu one blage noći kad sretna majka Amina ponese najmilije čedo čovjekovo, budućeg genija Mudrosti i Borca za pobjedu dobra, istine, ljubavi, pravde, mudrosti i nauke. Taj divni čin se zbi prvog uoči petka mjeseca redžeba, kad se poče pojavljivati zora novog sretnijeg doba, preporoda zalutalog i ispaćenog čovječanstva.

Ove blage noći će Musliman u skrušenoj molitvi zahvaliti svome velikom Allahu, koji ga ne ostavi i ne zaboravi, nego posla svoga najodabranijeg i najmilijeg roba da ga povede trnovitim stazam života i uravna mu puteve, kako bi došao do svog cilja da postigne sreću i vječno blaženstvo. Te noći će se svaki Musliman sjetiti da je u toj blagoj noći ukazala se zora, koja je razbila tminu i čovječanstvu donijela vječno svjetlo, jer je od te noći počeo zemni život Habibullaha. Neka vječni blagoslov Božiji bdije nad njim, a nas neka obasjava svjetlo svete Objave, koju nam Svemogući preko Njega objavi.

Pretplatu za naš list pošaljite ček. uplatnicom. Godišnja pretplata je 72 Din, polugodišnja 36 Din, a četvrtgodišnja 18 Dinara.

Molitva za muslimane

Velika »briga« jednog sveštenika za muslimane.

U posljednje vrijeme učestala su vrijeđanja i napadaji na Islam preko dnevnih i nedeljnih listova, a štampaju se i posebne brošure u kojima neki neupućeni napadaju uzvišeni Islam. Uvreda jednoga misionara prelazi sve granice, pa preko ove njegove uvrede ne smijemo ćutke preći.

S blagoslovom Episkopa Ohridsko-Bitoljskog g. Nikolaja Velimirovića, koji je poznat širokoj javnosti, izdaje se list »M i s i o n a r« i objavljuje *mjesečno sa ciljem, da pomogne unutarnjem i spoljnom pravoslavnom misionarstvu.*

Ovaj list izdaje se mjesto dosadanjih »Misionarskih pisama«, a uređuju ga jeromonah g. Irinej Zlatić i g. dr. R. Arsović. Kao svoj redovni dodatak ovaj list ima brošuricu »Mali Misionar«, koja se štampa u Bitolju!

U ovome »Malome misionaru« koji je nedavno izišao nalaze se nekolike »molitve jednoga misionara«, pa između ostalih molitava ima i jedna molitva za nas muslimane. Sačuvaj nas Bože njegove »molitve«, kada znamo, kako ona glasi:

»Jedini si Ti bog i nema drugoga Boga osim tebe. Tako govorimo i jedni drugi, i hrišćani i muslimani. *No muslimani su došli na pola puta, pa zatvorili vrata pred sobom. Zatvorili su vrata pred svetom istinom, da si Ti Bože trojan u jedinstvu duhovnog bića tvoga. I zatvorili su vrata pred svjedočanstvom o posjeti tvojoj svijetu kroz ovaploćenu Mudrost tvoju, kao i pred svjedočanstvom o ljubavi tvojoj naspram ljudi, pokazane na krstu.«*

»Koliko je mjesec visok nad zemljom, toliko je Islam uzdignut nad idolopoklonstvom. No mjesec što ima svjetlosti nema je od sebe, nego od sunca, tako i *Islam, što ima svjetlosti u sebi ima je od istine javljene svijetu Sinom tvojim Hristom Isusom.«*

»Ti si htio blagi Bože, po blagosti svojoj, da čovjek ne bude rob nego sin tvoj, i da kao sin uđe u tajne božanstva tvoga, — bića tvoga i ljubavi tvoje. Islamski »prorok« je obratio robove kamenih idola u robove tvoje, a Sin tvoj Isus učinio je sve robove sinovima tvojim. *Trosvjetlosni Bože naš, smiluj se na sve narode muhamedanske, jer i oni vjeruju u milost tvoju. Dosta su živjeli kao robovi pred tobom, učini ih sada sinovima tvojim. Pokreni ih Duhom tvojim svetim, da poznaju i vide u Hristu tvome Spasitelja svoga. Otvori zatvorena im vrata na polovini puta, da sagledaju nebo otvoreno Hristom i na nebu Oca svoga nebeskog.«*

»Da bi mnogi milioni duša muslimanskih sa mnogim milionima duša hršćanskih bili ujedinjeni u misli o tebi, u ljubavi k tebi i u proslavljanju tebe, jedinoga živoga Boga u trojstvu svetom, po molitvama svih svetih, koji do *sada prećoše iz Islama u Hrišćanstvo* i koji Tebe sada slave na nebesima u horu anđela tvojih svetitelja. AMIN!«

Cilj ovoga misionara i njegove molitve i »velike brige« za nas muslimane je dovoljno jasan. Na ovo njegovo vređanje i »molitvu« ja ću odgovoriti, koliko znam, a pozvani trebaju da dadu jedan stručan i dostojan odgovor.

»ISA Pejgamber a. s. (Isus Hrist) ili »Ruhullah« t. j. Božiji duh je jedan između pet velikih Božijih poslanika. U ovom pitanju »Božiji duh« postoji velika razlika među islamskom i hrišćanskom religijom. Hrišćanski narodi, koji nisu dublje razmišljali o nejasnim doktrinama svoje vjere, imadu o »trojstvu« čudne pojmove. Ako zapitate jednoga hrišćanina, šta je to »trojstvo« on će vam reći: »Otac, sin i sveti duh«, a da ga bolje »razumijete« dodati će »Tri su osobe, ali je jedan Bog«. Kada bi od njega zatražili, da vam o ovom pitanju dade, što bolje objašnjenje, onda će vam bez sumnje reći: »To je jedna vjerska tajna«.

Riječ »trojstvo« nije uzeta iz Svetoga pisma. Ovaj se izraz, koliko sam mogao doznati, ne nalazi ni u jednoj hrišćanskoj vjerskoj knjizi, već je u hrišćanstvo unešen zbog razjašnjenja vjerovanja u božanstvo triju osoba, u drugom stoljeću po I. Ni veliki pisci hrišćanske crkve nisu mogli objasniti ovu kršćansku dogmu, pa sve njihovo mišljenje u tom pogledu sastoji se u tome, da je »trojstvo nedokučiva tajna«.

Jedan hrišćanski pisac to ovako tumači: »Vječito sveto trojstvo duboka je tajna, koja daleko stoji izvan dohvata slabog čovječijeg razuma, i koja je visoko uzvišena, a da bi je mogla izmisliti smjela ljudska pamet«. Prema ovome, onda bi morali smatrati Božijom objavom sva ovom slična vjerovanja, kojim obiluje skandinavska i stara egipatska mitologija i današnja hinduska vjera. Ali znamo da, hrišćani to neće priznati.

Mi znamo, da se ni na jednoj stranici kršćanskih crkvenih knjiga ne spominje riječ »trojstvo«, I sam francuski historičar i dogmatičar Augustin Calmet (1672.—1757.) priznao je, da se princip »trojstva« ne nalazi ni u jednom primjerku starih jevanđelja. Da bi ovo bolje potvrdili navesti ćemo riječi koje je sami Isa (a. s.) izrekao i u njima potvrdio pravo svoje vjerovanje u Božije jedinstvo. Na pitanje nekoga sudca: »Dobri gospodine! da stečem vječni život, šta trebam raditi?« Isa (a. s.) mu je odgovorio: »Zašto me nazivaš dobrim gospodinom, kad osim svemogućeg Boga niko ne zaslužuje, da mu se pripisuje dobrota?«

O ovim riječima njegovim trebali bi malo dublje razmisliti oni koji tvrde, da je Isa (a. s.) ravan i jednak velikom Stvoritelju, kojega je on ovako od sebe razlikovao. Dosta je ovoliko progovoriti o »trojstvu« i o hrišćanskom vjerovanju u Isa (a. s.), kojega su oni uzdigli na stepen božanstva. Sada ćemo vidjeti, kako naša islamska religija govori o Isa (a. s.). Na prvom mjestu ćemo dokazati, da se misao »Bog 1 čovjek« ili obratno posve protivi čovječijem razumu jer u tim riječima nema nikakove logike. One se sastoje iz mješavine dvaju pojmova, koji su među sobom sasvim oprečni.

U Kur'anu nalazimo ovo razjašnjenje o Isaovoj bitnosti, koja se posve slaže s razumom i filozofijom«. Bez sumnje je Mesih sin Merjemin (Mesija sin Marijin) poslanik Božiji i Njegovo stvorenje, koje je vrgao u Merjemu, on je duh koji je došao od Boga. Vjerujte dakle u Boga i u Njegove poslanike, ne govorite: »Bog je treći između trojice« i prođite se trojstva. To će biti za vas mnogo bolje, jer Bog je samo jedan, nema društva ni djece. Njemu pripada sve što je na nebesima i na zemlji. On sa svim ravna i gospodari. Njegova je zaštita dovoljna, dosta je imati Boga za zaštitnika. Mesihu nije mrsko biti rob velikog Stvoritelja, kao ni anđelima, koji su blizu Božije milosti. Bog vam je to razgovijetno rastumačio, da ne zabludite na krivi put«. (Iz surei Nisa).

Čovjek je sposoban da služi svome Stvoritelju, on u molitvama slavi i veliča Njega. Bog je stvorio čovjeka i čovjek je Njegov Stvor. Obzirom na to Isa je čovjek, pa kad mu se kaže, da je Božiji poslanik, tim mu se neće ni najmanje čast povrijediti, nego će mu se priznati, da ga je Bog odlikovao jednim najuzvišenijim darom — poslanstvom.

Mi muslimani potpunim uvjerenjem i čvrstom nepokolebivošću tvrdimo, da je razumu nedokučiva ova hrišćanska dogma o »trojstvu« i da je Isus — Bog, pošla putem koji ne vodi do istinitoga Boga i udaljila je mnoge ljude od prave vjere. Hrišćani za nas muslimane kažu, da smo »došli na pola puta« i nazivaju bezbošcima one ljude, koji nemaju sposobnosti, da priznaju istinitost ove dogme o trojstvu. Mi se možemo samo smijati ovom fanatizmu govoreći im: »Čovjek koji vjeruje, da je Isa sin Merjemin Bog, taj čovjek bez sumnje nije pravovjerni. Ta sami Isa (a. s.) rekao je: »Djeco Izraelova! Obožavajte onog dobrog Boga, koji je moj i vaš gospodar!«

Ako prelistamo malo hrišćanska evanđeflja i tamo ćemo naći, da je Isa podučavajući svoje učenike, kako će Boga slaviti ovako molio: »Oče naš! Tvoja moć obuhvaća nebesa, slava imenu Tvome! Oprosti nam grijehe naše!«

Ovo iznesoh povodom ove uvrede i »molitve« ovoga misionara, a nadam se da će koji od naših poznatih vjerskih pisaca i naučenjaka dati što bolji i dostojniji odgovor.

Hamika Ajkić.

Merhum Hasna hanuma Kusturica

Na dan 10. oktobra u Herceg Novom nestalo je iz svijeta živih uzor muslimanke, dobre majke i jedne plemenite žene. U 85. godini svoga života preselila je na vječni svijet Hasna hanuma Kusturica, majka braće Kusturice, trgovaca, nastanjenih u Herceg Novom. Merhuma Hasna prije 25 godina sa svojim sinovima stalno se je naselila u Herceg-Novom, od kada se je počela razvijati nova islamska zajednica u Boki Kotorskoj, koja danas broji nekoliko stotina svojih članova.

Merhum Hasna hanuma čitav svoj život ustrajala je u vršenju propisa svoje vjere i odgajanju svoje djece u duhu Islama. U nemuslimanskoj sredini kroz 25 godina, ona je vršila časnu ulogu prave islamske učiteljice, koja je zaista ovu muslimansku djecu koja su ugledala svijet u Herceg Novom i obližnjim mjestima, poučila propisima svoje vjere. Kod merhume Hasne do zamjernih visina bila je razvijena islamska svijest o potpomaganju sirotinje. Ona je utemeljila muslimansko pokopno društvo »Zetu« u Herceg-Novom, koje danas broji oko 60 članova i blagotvorno djeluje među muslimanima Boke Kotorske. Kada je prije dvije godine u Herceg-Novom pokrenuta akcija za gradnju prve džamije na Jadranu, merhum Hasna je prva poklonila u tu plemenitu svrhu 1000 dinara. Radi svoje plemenitosti i dobrote, ona je bila vrlo popularna starica u svome mjestu i čitavoj Boki Kotorskoj. Kao najizrazitiji dokaz koji govori o njezinoj popularnosti je ogromna dženaza na 11. IX., u kojoj su učestvovali mnogi sugrađani i drugih vjera. Njezinom smrću mlada islamska vjerska zajednica u Boki Kotorskoj gubi svoga dobrog člana. Neka Svemogući Allah merhumu Hasnu nagradi džematskim naseljem a porodici podijeli islamski sabur.

Rahmetulahi alejha.

Mustafa S. Buladžić.

KROZ ŠEHER-SARAJEVO:

VAKTIJA

Redžeb 1354. (1935.)

Broj dana	Dan	Oktober	Sunce izlaz s	Sunce izlaz m	Podne s	Podne m	Ićindija s	Ićindija m	Sunce zalazi s	Sunce zalazi m	Jacija s	Jacija m	Imsak s	Imsak m
7	Pet.	4	5	51	11	49	3	2	5	31	7	8	4	5
8	Sub.	5		52		49		00		30		6		6
9	Nedj.	6		53		48	2	59		29		4		7
10	Pon.	7		54		48		58		27		2		8
11	Utor.	8		55		48		56		25		0		7
12	Sri.	9		56		47		55		23	6	58		10
13	Čet.	10		57		47		54		21		57		11

»ISLAMSKI GLAS«
Nezavisni, kulturno-prosvjetni i informativni list.
Uredništvo i uprava: Kundurdžiluk ul. bu. 22. I.
Čekovni račun Poštanske štedionice Sarajevo br. 1600.
Broj. 1. Godina I. dne 4. oktobra 1935.

JAVNA ZAHVALNOST »ISLAMSKOG GLASA«.

Ovim javno Uprava i uredništvo »Islamskog Glasa« izriče svoju najtopliju zahvalnost gosp. Ismetu Glibi, vlasniku musliman. pokop. zavoda »Tedžhiz«, koji je svoje prostorije (poslovne) u Kundurdžiluk ul. br. 22/I. besplatno ustupio Uredništvu »Islamskog Glasa« na upotrebu. Ovaj požrtvovni primjer zaslužuje priznanje, pa zahvaljujući mu na ovoj susretljivosti, molimo Boga da ga pomogne u njegovom radu.

JEDNA POHVALNA RODIJELJSKA AKCIJA U SARAJEVU.

Vjeronaučna nastava u osnovnim školama ne zadovoljava u punoj mjeri, i mnogi su roditelji u velikoj brizi da bi svojoj djeci dali potpun vjersko-moralni odgoj. Jedan veći broj roditelja u Sarajevu osjećajući ovu veliku prazninu u vjerskom odgoju svoje djece nadošao je na ideju da bi u ovom pravcu trebalo nešto učiniti i našoj djeci, uzdanici našoj, dati potpun vjerski islamski odgoj bez koga ne može biti ni čestitih ljudi ni dobrih građana. Nikla je ideja da se osnuje jedna zadruga (ustanova) na zadružnoj bazi, gdje bi roditelji doprinosili svoj udio, da bi se ova ustanova mogla ostvariti. Po zamisli trebalo bi osnovati jedan poluinternat gdje bi djeca osnovnih škola po svršetku nastave dolazila i tu primala vjersku obuku i jačala svoj moralni odgoj. Ovu akciju treba svakako pohvaliti i vjerujemo da će naići na puno razumijevanje svih roditelja, koji imaju djecu u osnovnim školama, jer će tako svojoj djeci priskrbiti za život ono što im je najpotrebnije. Kako je ova akcija istom u svom početku, ne možemo ništa pobliže o tom reći, ali kad se bude ova akcija privela kraju izvjestićemo opširnije naše poštovane čitaoce.

NAŠIM PRIJATELJIMA!

Pokrećući »Islamski Glas« molimo sve naše prijatelje da nas pomognu saradnjom i da nam sve važnije vijesti iz našeg vjerskog, kulturnog i privrednog života šalju kako bi mogli našu muslimansku javnost o svemu što se u našem društvenom životu događa, obavještavati. Vjerujemo da naši prijatelji neće žaliti truda u tom pravcu, samo ih molimo da kod sastavljanja dopisa i raznih napisa budu što stvarniji i kraći, kako bi mogli svima dati mjesta i o svemu raspraviti.

POPRAVAK BAŠČARŠIJSKE DŽAMIJE.

Ovih dana je Vakufska uprava pristupila popravci munare baščaršijske džamije, koja je bila u vrlo derutnom stanju. Ovom prilikom ističemo da bi bilo skrajnje vrijeme da se i džamija u Lučevici popravi, odnosno zid harema, koji je još prije tri mjeseca srušen da bi se popravio. Od harema je napravljeno dječije igralište pa bi to bezuvjetno trebalo odmah popraviti.

Širimo i pomažimo našu muslimansku štampu

Možda ću ja biti prvi, koji ću u ovom prvom broju našeg novog lista napisati nekoliko redaka u prilog širenja naše muslimanske štampe u našoj Jugoslaviji.

Svima nam je poznato da je kod nas u Bosni i Hercegovini kroz zadnjih pedesetak godina izlazilo mnogo raznih listova koje izdavahu razni izdavači i uređivali razni urednici.

Svi su ti listovi pokretani sa jednom idejom da posluže kulturnom podizanju nas muslimana. Svi ti radnici na tom polju težili su za tim, da naše široke narodne slojeve probude, da ih osvijeste i spreme za novi život jačajući u njima islamsku požrtvovnost i rodoljublje.

Treba priznati da je ovaj rad naših kulturnih radnika na ovom polju imao i lijepih uspjeha. Sijao je sjeme napretka, koje je počelo davati i plodove, makar ti plodovi bili i skromni. Kroz svu tu našu štampu u prošlosti provlačila se nit islamskog pregaranja i želje da se posluži dobru muslimana.

Kad uvažimo sve teškoće na koje su u svom radu ovi naši kulturni trudbenici nailazili, moramo im biti zahvalni na njihovoj velikoj žrtvi i trudu, kažem žrtvi zato što je meni poznato, da su ovi naši listovi prestali izlaziti samo radi nemarnosti naše čitalačke publike, koja je iz nemarnosti zaboravljala da listove treba plaćati, ako se hoće da izlaze, i da treba doprinijeti malu i neznatnu materijalnu žrtvu plaćanja pretplate za listove. Malo je naših listova koji su prestali izlaziti ih nekih drugih razloga.

Danas mi nemamo nijednog svoga lista, pa se opaža velika praznina u našem društvenom životu. To mi je dalo povoda, da napišem nekoliko redaka u ovom na novo pokrenutom listu, da smo mi kao muslimani dužni pomagati svaki naš list i širiti ga među naše široke muslimanske mase, kako bi mogao nesmetano izlaziti i krčiti put pravoj islamskoj prosvjeti.

Evo sada je počeo izlaziti ovaj naš novi list, i ja apeliram na svu braću muslimane u čitavoj našoj Kraljevini, da se u što većem broju pretpate na njega, jer sam uvjeren, da mu se osigurava uspjeh i opstanak jedino tako, da se uredno plaća ta neznata godišnja pretplata. Mislim da nema potrebe da naglašavam koliko nam je potrebno da imamo ovaj list, ne samo ovaj, nego kad bi ih po sreći imali i više, da tako dobro i lijepo štivo što jače prodre u naše široke narodne slojeve i omogući im što brži i veći napredak.

Neka je dragi Allah na pomoći svima, koji u kojem bilo pravcu doprinesu jačanju i širenju naše muslimanske štampe, jer ćemo samo na takav način podignuti naš vjerski i kulturni život na viši stepen i poći u susret boljoj i sretnijoj budućnosti.

DŽEMALUDDIN ČAUŠEVIĆ.

Sa skupštine udruženja zemljoposjednika

Uspjesi uprave. — Izbor novog odbora.

Na 28. prošlog mjeseca je u prostorijama »El-kameda« održana prva glavna godišnja skupština Udruženja zemljoposjednika Kraljevine Jugoslavije. Prisustvovalo joj je oko 600 nova iz Sarajeva, te delegati iz Mostara, Vlasenice, Tuzle, Banje Luke, Tešnja i drugih mjesta.

Otvarajući skupštinu pretsjednik g. dr. Husejn ef. Mašić, sudija, pozdravlja prisutne i zahvaljuje im na brojnom odzivu. Potom iznosi bilans rada novoosnovanog udruženja. Ono je osnovano 22. januara o. g. i dosada je pokazalo lijepih rezultata u svom radu. Na intervenciju udruženja ministarstvo je razaslalo raspise svim banskim upravama da putem podređenih sreskih načelstava prikupe podatke o potraživanjima i sporovima zemljoradnika, *kako bi se moglo pristupiti četvrtoj emisiji državnih 6% obveznica*, te da se konačno privedu definitivnom riješenju svi preostali agrarni sporovi.

Naglašeno je, da na području bivše Bosne i Hercegovine živi *70.000 agrarnih interesenata sa kojih 210 hiljada članova obitelji ako se računa da svaki pojedinac ima prosječno 3 člana obitelji.*

Kako je u pogledu agrarnih pitanja podnešeno više predloga iz provincije, riješeno je, da se izabere naročiti odbor, koji će sve te predloge rezimirati u formi jedne rezolucije, koja će se predati mjerodavnim faktorima.

U novu upravu izabrani su gg.: dr. Husejn Mašić, sudija; Ismetbeg Gavran-Kapetanović, nar. poslanik; Nedžatbeg Sulejmanpašić, Edhem Šahinagić, Esad Mašić, Muhamed Hamdi Ćurčić, Mehaga Ćomara, Ibrahim Kurnadić i Ejub ef. Ademović, zamjenik drž. tužioca.

Širi odbor iz provincije gg.: Esadbeg Pašić, M. Hadžić, Hadži Mehmed Ajanović, Nezir ef. H. Mehmedović, Salko Kurtagić-Čulić i Namikbeg Ibrahimpašić. Zamjenici gg.: Safvet ef. Ćurčić, Jusufbeg Pašić, Hadži Mujaga Merhemić, Mustafa ef. Kumašin, Salihbeg Serdarević i Ahmed ef. Kulenović. Nadzorni odbor gg.: Nudžeim Muhibić, Hahibeg Džinić i Halid Kumašin. Zamjenici gg.: Ismet Kapetanović i Vaso Mirović.

OTVARANJE PRODUŽNOG VJERONAUČNOG TEČAJA.

Odlukom Ulema Medžlisa početkom ove šk. godine otvoren je produženi vjeronaučni tečaj za muslimanske učenice koje su svršile osnovnu školu. U ovaj produženi tečaj su se upisale 22 učenice. Radi neobavještenosti roditelja nije upisan veći broj pa je za požaliti, jer zaista je ovo jedan vrlo lijep korak da se vjerska prosvjeta što jače učvrsti i proširi. Prema nastavnom planu u ovom produženom tečaju će se predavati uz pravilno učenje Kurana i Veliki Ilmihal.

OGAVNO LEGLO PROSTITUCIJE U CENTRU GRADA.

Tuže nam se stanovnici Pašića ulice da je u toj ulici neka I. K., vajna muslimanka, iznajmila stan, te sobe izdaje raznim sumnjivim ženskim licima.

Ima na stanu jednu žensku koja se bavi kao sviračica, a jednu inovjerku koja je kod nje navodno zaposlena kao služavka. Po cijeli dan i svako doba dolaze pred ovu kuću fijakeri i auti i iz auta izađe koji par i ide kod ove pezevenkuše.

Sa ovim njezinim postupkom čitava je okolina ozlojeđena i zgraža se nad ovim što se u centru grada događa.

Ali cinizam ove stanodavke prelazi sve mjere i vrijeđa sve naše najintimnije osjećaje, jer ona ovu svoju služavku nemuslimanku oblači u zar da bi š njom tako bolje kao Muslimankom pazarila. Tim nanosi još težu uvredu, jer profaniše zar kao sredstvo, koje treba da ženi sačuva njenu najveću svetinju: obraz, nevinost i poštenje.

Umoljavamo Policijsku direkciju u Sarajevu da o ovom povede računa i ovo leglo bluda rasturi a ovu pezevenkušu primjerno kazni.

Pročitaj našu bilješku na drugoj strani lista koju smo uputili našim poštovanim čitateljima.

Iz naših škola

Početak nastave u Islamskoj ženskoj Medresi.

Pred dvije godine osnovana je u Sarajevu Islamska ženska Medresa i time je bez sumnje pogođena želja Muslimana za vjerskim obrazovanjem našeg muslimanskog podmlatka i udovoljeno jednoj prijekoj vjersko-kulturnoj potrebi. Za same dvije godine opstanka ova je ženska Medresa stekla vrlo lijep glas među našim muslimanskim svijetom i roditelji upravo hrle da tamo svoju žensku djecu školuju. Razumije se radi prostora same školske zgrade i nedovoljnih materijalnih srestava ova škola ne može da primi toliki broj učenica koliko bi se njih želilo tamo školovati. Za prošle dvije godine primljeno je u ovu školu na redovnu obuku preko 100 učenica, a osim toga u prošloj školskoj godini bio je otvoren i pripravni tečaj za one učenice koje bi u ovoj godini stupile u prvi razred. Prošle školske godine u Medresi je sa pripravnim tečajem bilo svega 150 učenica. Ove godine u prvi razred upisalo se 86 te će tako prvi razred morati imati dvije paralelke. U drugi razred su prešle 64 učenice, a u treći 32 učenice.

Početkom ove školske godine Vakufska Direkcija je osnovala Internat za vanjske pitomice koje pohađaju ovu Medresu, te ih je 36 primljeno u internat.

Osim toga 20 pitomica se nalazi u Gajretom ženskom konviktu, te vanjskih učenica ima oko 60 a ostatak je učenica iz Sarajeva. Provincija bi morala biti u većem broju zastupljena u ovoj Medresi i trebalo bi bar da se iz svakog mjesta provincije nađe makar jedna pitomica koji bi pohađala ovu Medresu.

Nastava je na ovoj Medresi počela 21. septembra o. g. te redovna nastava traje od 8.—1. Nastavnički zbor je ove godine popunjen sa jednom novom i vrsnom silom svršenim Aherlijom g. Dobračom.

Da bi se nastavni program u ovoj Medresi odvijao normalno bilo bi bezuvjetno potrebno da se nastavnički zbor popuni redovitim nastavnim silama pa mislimo da će se toj potrebi Medrese svakako udovoljiti.

POČETAK RADA U ŠERIATSKOJ GIMNAZIJI.

Ovaj naš zavod iz godine u godinu nailazi na sve veće simpatije našeg muslimanskog svijeta, a roditelji naročito nastoje da svoju djecu školuju u ovom dobro renomiranom zavodu. I ranijih godina je bivala velika navala kandidata za prijem u ovu školu, ali kako škola nema dovoljnih prostorija, morao se je primati samo minimalan broj učenika. Početkom ove šk. godine na intervenciju ministra saobraćaja g. dr. Mehmeda Spahe otvorene su dvije paralelke prvog razreda te je primljeno oko 100 učenika. Ovim je udaren temelj jačem razvitku ovoga zavoda i vjerujemo da se neće stati na po puta. Da bi ovaj zavod mogao što uspješnije da se razvija, trebalo bi osigurati podesnu zgradu, jer današnja zgrada više ne odgovara potrebama ove škole. Muslimani polažu punu nadu u Kraljevsku Vladu da će ona omogućiti daljni razvitak ovoga zavoda, te da će se konačno riješiti pitanje podesne zgrade koja bi odgovarala pedagoškim i higijenskim uslovima.

UPIS ĐAKA U PRVIM RAZREDIMA II. GIMNAZIJE I ŽENSKE GIMNAZIJE U SARAJEVU.

Početkom ove školske godine upisalo se u prvi razred II. gimnazije u Sarajevu 249 učenika od toga 36 muslimana. U ženskoj gimnaziji upisalo se je 280 učenica među ovima 31 muslimanka. Upada u oči da muslimani prema svojoj brojčanoj snazi još u dovoljnoj mjeri ne pohađaju škole, a naročito je slab odziv u ženskoj gimnaziji. Istina pokazuje se neki napredak, ali taj je vrlo malen pa je dužnost sviju nas da nastojimo ovu grešku i nedostatak da ispravimo.

POLITIČKI PREGLED:

Značajna posjeta predsjednika vlade u Sarajevu

Predsjednik Kr. Vlade g. Dr. Milan Stojadinović vračajući se sa svog putovanja po Sandžaku, Crnoj Gori i Hercegovini došao je i u Sarajevo u nedelju 29. septembra. Ovaj dolazak g. predsjednika Vlade u Sarajevo ima svoje naročito značenje, osobito nakon svih onih stradanja što su ih muslimani u borbi s ostalom svojom braćom pretrpili od prošlih režima, a naročito Jevtić-Popovićevog režima. G. predsjednik Vlade dolazeći u Sarajevo rekao je velike i odlučne riječi. U svom govoru koga je održao pred Duhanskom tvornicom pred iskupljenim mnoštvom naroda rekao je doslovno: »Svi jugoslovenski građani imaju biti jednaki kred zakonom, slobodni građani u slobodnoj državi«.

Ove riječi, koje je rekao predsjednik Vlade moraju svakog iskrenog patriotu napuniti nadom u ljepšu i sretniju budućnost naše velike i slobodne Jugoslavije. Muslimani će ovoj velikoj ideji i u budućnosti pridonijeti najveći obol, oni će svim žarom svoga patriotizma prionuti uz to veliko djelo našeg narodnog izmirenja, naše slobode. Muslimani će za pobjedu demokracije, koja im je prirođena pridonijeti najveće žrtve, jer oni vole ovu zemlju, vole svoju grudu koju su im djedovi krvlju natopili, oni ljube svoju braću bez obzira na pleme i vjeru. Toj velikoj ideji muslimani će žrtvovati sve što se bude od njih tražilo, jer tražeći demokraciju i punu slobodu svih građana, traže da svima podjednako građanska prava budu zagarantovana.

Muslimani su znali najveće žrtve doprinijeti kad se radilo o tome da se posluži interesima Kralja i države, oni su svjesno dizali svoj glas protiv svih onih koji su se bili usudili da dotuku narodne slobode, da unište duh demokracije. Muslimani su pokazali svoju političku svijest i zrelost prigodom petomajskih izbora i oni nijesu ni pred kakvim žrtvama klonuli, izlagali su se i najvećem teroru, jer njihova patriotična narodna duša nije dozvolila da se poljuljaju temelji demokracije, narodne slobode i bratske ljubavi što je sve temelj za očuvanje krvlju stečenih narodnih sloboda i slobodne narodne države. Muslimani su u toj teškoj borbi ustrajali, oni su trpili i pregarali, jer su bili uvjereni da ideja slobode i demokracije mora pobijediti, da mjesto smutnje i svađe mora zavlada bratska sloga i ljubav. I to se je ispunilo.

Muslimani u zajednici sa svojom drugom braćom doživili su da ode u nepovrat ono zlo stanje, koga su bili zaveli ljudi, kojima je bilo više stalo do svoga ličnog prestiža i prestiža svoje okoline nego do dobra naroda i države.

Posjeta Predsjednika Vlade Sarajevu dokazala je da muslimani umiju politički misliti, dokazala je da su oni najveći prijatelji ove države, najveći pobornici bratske ljubavi i saradnje svih Jugoslavena bez obzira na vjeru i pleme. Osjećajući onaj nutarnji patriotski nagon muslimani su pohrlili da dočekaju dostojno velikog pionira narodnih sloboda i propagatora narodnog izmirenja, da dadu oduška svome zadovoljstvu da je pobijedila ideja bratstva i ljubavi, da su došli oni ljepši dani, gdje neće više biti onih koji će vladati i onih kojima će biti vladano, nego da će u ovoj slobodnoj zemlji svi bez razlike uživati jednake građanske slobode, čuvajući slobodu svoje grude kao najveću svetinju koju su nam djedovi u amanet ostavili.

Doček g. predsjednika Vlade bio je jedna velika i spontana manifestacija u kojoj su uzeli učešća i muslimani i pravoslavni i katolici i Srbi i Hrvati, a sve koji su došli i prisustvovali tom dočeku, prožimala je jedna misao: da u bratskoj slozi svih nas izgrađujemo ljepšu budućnost velike Jugoslavije pod mudrim vodstvom dinastije Karađorđevića.

G. predsjednik je stigao u Sarajevo u 1 sat, te su ga kod Duhanske tvornice dočekali gg. ministar saobraćaja De. Mehmed Spaho i načelnik općine Bičakčić i ostali odličnici. Gradska općina je priredila u čast g. predsjednika Vlade banket u hotelu »Evropi«. Kod ovoga moramo istaknuti, što je vrlo interesantna i pohvalna pojava, da taj banket nije teretio općinsku blagajnu, nego je troškove oko banketa podmirilo nekoliko uglednih sarajevskih građana.

Radi njihove osobite važnosti iznijećemo ovdje govore koji su pali na banketu.

GOVOR NAČELNIKA G. EDHEMA BIČAKČIĆA.

Građani grada Sarajeva, u ime kojih imam čast sada ovdje govoriti, primili su sa velikom radošću vijest, da im u goste dolazi gospodin predsjednik Kraljevske Vlade sa lijepom kitom gospode Kraljevskih ministara. Oni su ovu posjetu osjetili i kao duševnu satisfakciju, pa su spontano pohrlili, da sa usrdnom dobrodošlicom dočekaju visoke predstavnike režima slobode, jednakosti i demokrcaije. Sarajlije, čiji je grad od vijekova centar ponosne Bosne, teško su trpili sputavanje svoga ljudskog ponosa pod minulim režimima. Kroz vijekove su Sarajlije prednjačili u ovom dijelu svoga naroda u borbi za nacionalnu i ličnu slobodu, pa im je poteško padao na dušu i srce svaki i najmanji atak na njihovu samosvijest i lično opredjeljivanje.

Više puta je rečeno, da je Sarajevo po strukturi svoga stanovništva mala Jugoslavija, jer su u ovom gradu zastupana sva plemena i sve vjere našega naroda. Zato se ovdje najnelagodnije i osjećaju bilo kakva plemenska ili vjerska sukobljavanja, događale se ona ma u kojem kraju naše velike Otadžbine. Svaki ovakav sukob ima živog odjeka ovdje među nama, a to naravno teško ometa naš zajednički rad na zajedničkom razvitku i napretku. Zato mi iskreno želimo punu bratsku jednakost i ravnopravnost svih plemena i svih vjera, želimo punu nacionalnu slogu, jer smo svijesni, da ćemo samo na taj način osigurati sebi uslove bolje i sretnije budućnosti.

To nam je tim prije i tim lakše postići, kad smo u sretnom položaju, da nas predvodi i moćnom rukom upravlja naša narodna slavna dinastija Karađorđevića, koja je najbudniji čuvar naše slobode i najveći pobornik sreće i napretka nas sviju. To je stožer pod kojim je izvojevana naša narodna samostalnost. To je također čvrsti stožer, na koji sigurno oslonjen, grede naš narod svojoj moći i veličini. Zato su oči svih nas uprte sada u dragog nam mladahnog Vladara, sve naše nade i sva naša uzdanja svijaju se oko ovog Odvjetnika slavnih Mu pedaka. Stoga sam presretan, što mogu i ovom svečanom prilikom podignuti prvu čašu u zdravlje, dug i sretan život Njegova Veličanstva Kralja Petra II. (Burno klicanje: Živio Njegovo Veličanstvo Kralj Petar II. Živio Njegovo Kraljevko Visočanstvo Knez Namjesnik Pavle. Živio Kraljevski Dom!)

I Sarajlije su pohitale, gospodine pretsjedniče, da pozdrave i Vaš finansijski i privredni program, čije ostvarivanje Vi sada u djelo privodite. Pozdravili smo ga tim radosnije, što smo potpuno uvjereni, da će se mjere, predviđene za sanacij našega privrednog života, protegnuti i na naš grad i njegovu okolinu. I naš kraj je zahvatio val privredne depresije, pa i njemu treba hitne pomoći. Naročito moram istaći, da se kroz minule godine nije posvećivala onolika pažnja našem gradu Sarajevu, koju on u svakom pogledu zaslužuje.

Bosna je neosporno najbogatiji kraj naše države rudama i šumama. Korisno i opravdano bi bilo, da se u centru ovoga prirodnoga blaga nalaze i odnosne visoke škole, rudarski i šumarski fakulteti.

Opšti privredni a u jednakoj mjeri i drugi državni interesi, a k tome prosperitet Bosne i Hercegovine traže, da se prestolnica veže narmalnom prugom sa Jadranskim morem preko Sarajeva. Toj velikoj potrebi nije do danas obraćana zaslužena pažnja.

Veoma jaki razlozi traži i izgradnju puta od Sarajeva preko Kladnja i Tuzle kao veze sa plodnom Posavinom.

Postavljeno je pitanje osnivanja teške željene industrije u našoj državi. Nema sumnje, da u tom pogledu dolazi u obzir u prvom redu neposredna okolina Sarajeva, u čijoj se blizini nalaze ugljeni i željezni rudokopi ogromnih kapaciteta.

Građani grada Sarajeva su mnogo zahvalni Kraljevskoj vladi koja je donijela odluku, da se u Sarajevu osnuje šeriatsko-pravni fakultet. Ja koristim ovu priliku, da gospodinu predsjedniku kraljevske vlade i gospodi ministrima skrenem pažnju, da bi istodobno osnivanjem jednog pravnog fakulteta bilo udovoljeno davnim potrebama i željama građana ovoga grada i ovih krajeva.

Mi se gospodine predsjednike sa puno vjere uzdamo u Vašu odlučnu volju, da ćete i u ovom pogledu učiniti sve, da se propušteno nadoknadi, čime ćete steći trajnu harnost i zahvalnost sviju nas.

Vjerujemo, da će i ostala gospoda kraljevski ministri u svojim resorima svratiti pažnju na naše opravdane potrebe. Vjerujemo naročito, da će gospoda ministri Sarajlije, kojima su potrebe Sarajeva u tančine poznate, izložiti iste gospodine predsjedniku vlade i svojim ministarskim kolegama, te da će upotrebiti svaku priliku, da i u ovom pravcu svoga rada zadovolje naše sugrađane.

U to ime čast mi je podignuti ovu čašu u zdravlje gospodina predsjednika Kraljevske vlade i gospode kraljevskih ministara i kličem: »Živio predsjednik kraljevske vlade gospodin dr. Milan Stojadinović! Živili kraljevski ministri!«

Poslije načelnika uzeo je riječ g. dr. Stojadinović, koji je rekao da je obišao Sandžak Crnu Goru i Hercegovinu i da je svukud nešto donio, nekim most i drumove, nekim gvozdene puteve i gimnazije, a što je donio Sarajevu?

Šta bi vama mogao da donesem ovdje? Vi imate, nastavlja predsjednik, kao i svi mnoge potrebe i želje, ali jedna želja i ono što bi najradije želio da donesem to bi bilo jedna potpuna sloga, jedno potpuno bratstvo Sarajlija i potpuna sloga, potuno bratstvo pravoslavnih, muslimana i katolika (burno odobravanje i povici: tako je!). Ja bih želio da donesem to ovdje ne samo radi vas nego radi cijele zemlje širom Jugoslavije (burno odobravanje). Vi ste lijepo rekli da je Sarajevo jedna mala Jugoslavija u minijaturi gdje se plemena sustižu i vjere miješaju i svakako kao god što drugi događaji u zemlji imaju odjeka u Sarajevu tako je i obrnuto može i Sarajevo da prednjači primjerom cijeloj zemlji. Mi smo imali tu vjersku slogu i trpeljivost pa smo imali i temeljnijih veza nego što su bile u posljednje vrijeme Međutim, bilo je kod nas ljudi, koji su na svakom koraku svakoga dana i više puta preko dana busali se u prsa i govorili: »Mi smo za državno i narodno jedinstvo«. Ali ti integralni Jugoslaveni koji su to vakoga dana govorili uspjeli su da u posljednje vrijeme razdvoje ovdje u Bosni pravoslavne i muslimane, koji su decenijama išli zajedno.

Vidjeli ste kako su ti integralni Jugoslaveni od kojih ste jednu grupu ppgorjelaca, — pardon, pohoraca (burni smijeh) imali ovdje ovih dana. Vidjeli ste kako su oni shvatili državnu politiku, kako su oni shvatili državno jedinstvo i narodno. Oni su razdvojili ono što je decenijama bilo spojeno i išlo zajedno i radilo ruku pod ruku.

Moj prijatelj, vaš odlični sugrađanin ministar g. dr. Spaho (burni poklici: Živio Spaho!) i ja, mi smo učinili jedan korak da bar na jednoj strani ne bude više idenja u nazad. Mi smo stvorili nešto što nije sasvim dovršeno, što bi željeli — jel te g. Spaho? Da bude još šire, da obuhvati i trećega brata u kolo, ali za sada ovo je početak. Mi smo učinili nešto da muslimani i pravoslavni u Bosni otsad i za uvijek idu ruku pod ruku, da naprave jednu slogu, koju niko i nikada više razdvojiti ne može. (Tako je! povici. Burno odobravanje i pljeskanje). Ja bih želio da se ova sloga proširi i na drugu braću i na one, koji nisu u ovome kolu za sada. Nadamo se nisu samo privremeno sa nama, a vjerujemo da kada budemo to postigli onda će i sva druga pitanja — ova krupnija mislim — ne osnovne škole, gimnazije i recimo ovo pitanje na dovršenju zgrade grada, koje sam vidio pri ulasku u Sarajevo koje ovi integralni Jugosloveni još nisu uspjeli da dovrše iako su već pod krovom odavno, već ono što je predsjednik općine spomenuo, jer ako nešto služi jedinstvu to je sigurno normalna pruga Beograd—Sarajevo, pa i to integralni Jugosloveni nisu uspjeli da izvedu.

Kada budemo sproveli ovu našu narodnu slogu mi ćemo onda moći sva ova krupna ekonomska i finansijska pitanja povoljnije da riješimo. Kada je u staro doba jedan francuski kralj pitao svoga ministra finansija, zašto su finasije rđave, zašto ekonomija ne ide, on mu je rekao: »Veličanstvo, dajte mi dobru politiku pa ću vam dati dobru ekonomiju i dobre finansije«. Mi se moramo da potrudimo da imamo u našoj zemlji dobru politiku, a dobra je ona, koja se osniva na narodu i radu za narod. Na toj dobroj politici mislim, da ćemo onda moći da riješimo sva ekonomska i finansijska pitanja pa i ova, koja je predsjednik vaše općine ovdje malo prije iznio.

Sa tom željom za tu slogu, za taj sporazum, za taj narodni opći sporazum, dižem ovu zdravicu i kličem vam živili!

GOVOR G. DRAGIŠE CVETKOVIĆA.

Narodni poslanik i bivši ministar g. Dragiša Cvetković govori o utiscima s puta, o triumfalnom pohodu predsjednika vlade, o dočecima kod kojih su govorili osjećaji, vjera i nada u ljepšu i bolju budućnost.

Govori zatim o politici sporazuma pa kaže:

»Mi smo imali prilike, prolazeći kroz razne krajeve naše zemlje gdje su ukrštena sva naša plemena i sve naše vjeroispovijesti, da utvrdimo tolerantnost, koja dotle nije vladala. Mi smo imali prilike da vidimo da ruku pod ruku učestvuju u dočecima braća Muslimani i Srbi, onako kako dolikuje našoj zemlji i našem jedinstvu. I mogu vam reći da se svi problemi, naročito problemu u Bosni i Hercegovini, sastoje u jednoj politici, a to je u sporazumu i zajedničkom životu braće Srba i muslimana.

GOVOR MINISTRA G. DRA SPAHE.

Nakon kratkog uvoda, ministar gosp. dr Spaho nastavlja:

Ima samo jedan put koji može dovesti do dobre politike i dobrog bratskog sporazuma u ovoj našoj širokoj i prostranoj zemlji Jugoslaviji, a to je puna sloboda, puna ravnopravnost i puna jednakost građana. Kada se svi građani ove zemlje bez razlike kako se oni zvali i koju vjeru ispovijedali, budu u istini osjetili ravnopravni, jednaki i slobodni

građani ove zemlje, onda ja ni malo ne sumnjam da će se skinuti sa dnevnoga reda sva ona teška pitanja koja kao mora tište ovu zemlju već godinama i godinama. Samo u slobodi, ravnopravnosti i punoj jednakosti građana može se voditi dobra državna politika i mi ćemo samo tim putem u buduće ostvariti jedan bratski sporazum sa našom braćom Hrvatima (burno odobravanje) i mi ćemo u njima naći oduševljene prijatelje ove zemlje. Ja nikada nisam sumnjao, da ćemo, idući tim putem, doći do onoga cilja, za kojim ova vlada ide i za kojim su ranije vlade išle. Onim putem nasilja i ugenjatavnja ravnopravnosti i jednakosti građana, kojim se bilo pošlo posljednjih godina, onim putem, do toga se cilja nikada nije moglo doći. Iskustvo za ovih nekoliko godina najbolje je dokazalo da takva politika ne vodi bratskom sporazumu nego razdoru i neslozi u ovoj zemlji.

Gospodin pretsjednik vlade, naš uvaženi gospodin dr. Stojadinović pošao je drugim putem. Ja sam uvjeren da će, vraćajući narodu ono, što je njegovo slobodu i ravnopravnost, doći do cilja, kome je pošao. Tim putem ćemo tek voditi dobru politiku u ovoj zemlji. Ta jednakost, ravnopravnost i puna sloboda treba da se osjeti na svima poljima državne djelatnosti. Narod treba da dođe do svoga izražaja bez oslanjanja na one koji su mu slobodu gušili. I, nemojte tražiti saradnju onih koji su do juče pomagali jedan od najstrašnijih režima u ovoj zemlji. Ja iskreno želim da u ovoj zemlji zavlada puna sloboda, jednakost i ravnopravnost svih građana, da svaki osjeti da je ravnoprvaan sin ove zemlje.

J očekujem, da ćemo tim putem doći do pravog sporazuma u proširenoj Jugoslaviji, pa vas molim, da Kraljevsku vladu u tim njezinim naporima pomognete.

GOVOR MINISTRA G. Dra, KALUĐERČIĆA.

Gospođe i gospodo, ova posjeta gosp. predsjednika ministarskog savjeta i članova kraljevske vlade ima svoj naročiti značaj. Jer, Sarajevo u unutrašnjoj politici ima da igra naročitu ulogu. Sarajevo, koje leži na periferiji srpstva i hrvatstva, katoličanstva i pravoslavlja, islama i hrišćanstva, ipak leži u srcu Jugoslavije. A ako pravilno izvršimo svoj zadatak ono će i politički doći u srce Jugoslavije. Iz Sarajeva 1914. godine granulo je prvo rumenilo nacionalnog oslobođenja a 1935. godine neka granu prvi zraci bratskog sporazuma i stvarnog nacionalnog ujedinjenja. Vaš dolazak neka bude prvi vijesnik toga novog doba koje ima da dođe. Sarajevo u kome se sreću sva tri plemena i sve tri vjere treba prvo da uzdigne luču izmirenja među plemenima i vjerama, jer ova država ne može napredovati ako neće steći povjerenja i ljubavi naše hrvatske i uopće naše braće svih plemena i svih vjera da u međusobnom povjerenju i ljubavi može se učvrstiti kod građana ove države svijest i saznanje da je sudbina Srba i Hrvata zajednička i nerazdvojno vezana. To nam diktuje zdrav razum i zato moramo prihvatiti ajednicu, jer drugog puta nemamo. Ili ćemo u zajednici živjeti i napredovati ili ćemo bratskim ranama da krvarimo i da se međusobno istrijebljujemo.

Gospodine predsjedničke ministarskog savjeta vaš zadatak je težak ali sjeme, koje ste posijali mora uroditi dobrim plodovima. Sarajevu je radi toga namijenjena i jedna posebna, naročita uloga, da bude mjesto koje će vezivati sve te interese i sve te dijelove spojiti u jednu. Tada će Sarajevo biti kamen temeljac za preporođaj i napredak Jugoslavije. Ništa na ovome svijetu nije vječno ni besmrtno pa ja držim da i nesloga među Hrvatima i Srbima ne može biti vječna i besmrtna. Promjeni koju je donio g. predsjednik Stojadinović a koja znači ne samo političku promjenu, nego i moralnu promjenu mora da slijedi i promjena u hrvatskom stvavu prema ovoj državi. — Na mjesto gloženja i pasivne rezistencije mora da zavlada razum i zajednica interesa. Ja stoga pozdravljam gospodina predsjednika vlade kao nosioca bratske solidarnosti i neimara našeg općeg unutrašnjeg mira. Sijući sjeme sporazuma u Sarajevu, vi ćete, gospodine pedsjedniče ubrzo požnjeti unutrašnji mir u cijeloj zemlji i zato vam kličem: Živjeli i dobro nam došli!

—

Islam osvaja svijet

KATOLIČKI »SLOVENEC« O NOVOM ZAMAHU ISLAMA — ŠIRENJE ISLAMA JE DALEKO NADMAŠILO KRŠĆANSTVO — JAPAN U SAVEZU S ISLAMOM.

Organ pristaša ministra dra Korošca, koji u politici zastupaju strogo katolički vjerski nazor, pošto se dr. Korošec našao u uskoj poltičkoj saradnji sa muslimanima i našim predstavnikom dr. Mehmedom Spahom, posvećuje uvodni članak novom pokretu Islama.

U članku se najprije konstatuje da je svjetski rat prividno slomio moć politike Islama. Turska je postala mala država, nestalo je halifata, a sve arapske države su ovisne o evropskim velesilama. U samoj Turskoj je vjera rastavljena od države, a inteligencija je prihvatila racionalizam, tako da islam nema upliva na javni život. Usprkos tih katastrofa islam u svojoj jezgri nije poražen. Svijest islamske solidarnosti danas je jača nego prije rata.

Danas islam razvija veliku misisku djelatnost, kakva se ne bilježi od poraza Turaka pod Bečom 1683. Naročito Islam napreduje u Africi, gdje imade više uspjeha nego katolicizam. Svake godine u Africi Islam dobiva deset puta više pristaša nego katolicizam. Islamski propovjednici putuju kao trgovci po Africi. Katolički misionari pričaju, da su islamski katehisti mnogo gorljiviji u širenju nauke nego katolički obraćenici. Svaki pristaša islama je odgojen kao propagandista. U zapadnoj Africi imade danas 12 milijuna muslimana, a samo milijun katolika. Engleska kolonija Nigerija ima od 18 milijuna stanovnika preko 8 milijuna muslimana. U velikim pokrajinama Uio di Oro i Fernando Poo od 43 milijuna stanovnika preko trećine su muslimani. Broj muslimana stalno raste. U cijeloj Africi imade sigurno preko 35 posto muslimana a samo 2 i po posto katolika.

Islam je i u ostalim dijelovima svijeta u velikom napretku, bilo zbog misionarstva, bilo radi prirodnog prirasta muslimanskog stanovništva. U Palestini broj muslimana raste godišnje za 20.000 duša, a kršćana i jevreja jedva za polovinu toga broja. U Kini je otvorena muslimanska univerza, koja odgaja misionare islama. U Kini postoji oko 200 muslimanskih škola. Islam je prodro i u Japan Kuran je već izdan na japanskom jeziku, islam je priznat kao slobodna vjera. 30 posto stanovnika Azije danas su muslimani. Idući panislamski kongres biće u Tokiu.

Katolika ima u Aziji 1,7 posto. Islam ima danas 250 milijuna vjernika i s punom pravom se ubraja u svjetsku religiju.

Njegovo oduševljeno širenje najviše ugrožava katoličke misije. To se najbolje može prosuditi po tom, da su vrlo rijetka obraćenja s islama na katolicizam usprkos silnih napora katoličkih misionara. Svaki musliman tvrdo vjeruje da je koran Božja objava. Sve što je u suprotnosti s Kuranom smatra unaprijed za krivovjerstvo. Za islamom stoji stoljetna tradicija, a to je na orijentu sila, koja se ne dade svladati. Islam je religija koja je lakše pristupačna primitivcima od kršćanstva.

Musliman u pravom smislu riječi ne pozna imsterija. Apsolutističan pojam Boga- kao što ga propovijeda Islam, ne dade se združiti s misterijama, Musliman osim toga smatra bibliju prethodnom Kuranu, kao neki prethodni stepen, Uvjeren je, da je dolazak Muhammeda nagoviješten već u bibliji itd. Osim toga islam stavlja manje zahtjeve na vjernika, nego katolicizam. Ipak se katolički misionari trude i među islamskim svijetom. Izgleda da vrijeme za velike uspjehe još nije došlo.

Prodiranje islama nije samo vjerskog značenja. Islam je nerazdruživo vezan s arapskom kulturom i mišlju na svjetsku vladavinu halifata. Arapska kultura je suprotna evropskoj i tuđa kršćanstvu. — Gdje zavlada obraćenike arapskom mišljenju, arapskoj nauci i arapskom jeziku. Halifat je ukinut, ali vodeći muslimani ne prestaju da traže, da se islam organizuje u federalnu državnu zajednicu. Taj zahtjev je osobito opasan za evropske kolonijalne velevlasti Islam hoće da ostane nosilac pobune protiv bijele rase.

Islam je u tom našao moćnog saveznika u Japanu, koji nastoji da zadobije upliv nad islamskim narodima. — Japan je u tijesnim vezama s Afganistanom, Arabistano, Irakom i Turskom a sada i sa Abesinijom, gdje ima mnogo muslimana. Govori se o obnavljanju halifata uz pomoć japanskog cara. Japan hoće da zadobije islamske narode za udruživanje Azije pod vodstvom Japana. Panazijski savez, sa sjedištem u Tokiju, nosilac je te misli. Evropa treba da postane svjesna te situacije. Ako islam postane odlučujuća svjetska sila u političkom pogledu, onda će Evropa biti u položaju kao od 8—17 stoljeća.

„ISLAMSKI GLAS" moći će uredno izlaziti, ako njegovi čitaoci budu uredno plaćali pretplatu. Zato pošaljite odmah pretplatu za list.

Džemila Hanumica Zekić:

Kratka sreća

(Novela »Islamskog Glasa«).

Jednog proljetnog predvečerja sretoše se njihovi pogledi. U prekrasnoj bašči na periferiji grada skupilo se mnogo omladine. Bio je veliki teferič Svirka i pjesma orila se na sve strane. Lejla, dražesno djevojče od sedamnaest godina, sjedila je na malom brežuljku sa svojim drugaricama i ravnodušno, s urođenim smješkom na usnama promatrala prisutne. Najedanput je ustala, grudi su joj zadrhtale, a srce počelo na mahove udarati, jer je među mnoštvom svijeta opazila momče krasno kao sunčev trak i osjetila u duši neko slatko uzbuđenje. Rumen joj je oblila obraze kad je vidjela da je on blago gleda i da se smješi. I zaista oboje je bilo lijepo. Ona je bila vitka kao palma, velikih plavih očiju, u kojima se odražavala duhovitost i inteligencija, a lica zagasita i rumena, koje se preljevalo kao drago kamenje pod uticajem sunca. On je bio stasit i visok, dubokih, svjetlih, crnih očiju, umilne fizionomije i dostojanstvenog držanja. Najviše ga je krasio crveni fesić, jer ga je lijepo nosio i male crne nausnice, koje su davale njegovom licu neku neobičnu ljepotu i draž. Po svemu se moglo vidjeti da je to momče, mladi beg iz ugledne i slavne porodice.

Zapad je tonuo u zlatnoj i grimiznoj boji. Posljednji zraci sunca lagano su se gasili, a na obzorju neba treptila je zvjezda ljubavi i sreće zlatna Venera. Zefir je blago duvao i raznosio opojni miris cvijeća i behara. Sa svih strana čuli su se zvonki glasovi mujezina, koji su pozivali pravovjerne na molitvu. Svijet se s teferiča počeo razilaziti. I Lejla se odvojila od drugarica i drhtavim korakom pošla kući. Bila je kao izvan sebe. U glavi joj se vrtjelo. Svi su joj putevi bili svjetli i ružičasti. Slika onog crnookog mladića neprestano joj je lebdjela pred očima. Osjetila je da je zavoljela prvi put. Išla je uzdignute glave bacajući poglede u azurno nebo. Razne misli rojile su se u njenoj naivnoj mašti. Budna je sanjala i ne sluteći da je slijedi junak njenih snova. Tiho, neprimjetno, on joj se približio, pozdravio učtivo i stupio u njeno društvo veseo i blažen. Ona mu je prihvatila pozdrav i stidljivo prigela glavu k zemlji ploveći od sreće. I od tog časa oni se zavoliše mahnito, silno, neizmjerno. Njihova dva srca puna vjernosti, iskrenosti i ljubavi stopiše se u jedno. Zamoliše Boga da ih nikada ne rastavi i da njihova ljubav traje vječno. I svake večeri, kad je cijela mahala spavala, stajao bi on pod njenim prozorom, obasjan mjesečevim sjajem i u blagoj ekstazi pjevao joj pjesme ljubavi i čežnje. A djevojče čim bi čulo pjesmu svoga dragana, lagano bi otvorilo prozor i tada bi započelo sevdisanje sve do zore. Sreća im se smiješila i bili su godinu dana vrlo sretni u ljubavi. Ali jednoga dana došao je i čas rastanka. Njen ljubljeni Rešad morao je ići u daleki velegrad na studije. Lejla, tužna, blijeda i zamišljena dopratila ga do stanice i oprostila se s njime, s očima punim suza i ne sluteći jadna da ga više nikada neće vidjeti.

Do mjesec dana iza njegova odlaska, ona se teško razboli. Ležala je u vrućici. Roditelji su bili vrlo zabrinuti i uložili su sve što su mogli samo da im draga jedinica ozdravi. Ali sav trud bio je uzaludan, jer bolest nije popuštala. Lejla je mršala i slabila, a bolest je iz dana u dan bivala sve veća.

Rešad je stigao u velegrad. Ni s kim se nije družio. Najvolio je biti sam, jer je jedino tada mogao slobodno razmišljati o svojoj ljubavi. Lejli je pisao nekoliko puta, ali odgovor nije dolazio. On je izgubio svaku nadu misleći da ga je draga zaboravila.

Jednog toplog i vedrog dana, on je sjedio u parku i učio. Kroz zeleno granje padali su sunčani traci i zlatili njegovu bujnu crnu kosu. Naslonjen na klupu, kraj otvorene knjige, on je sanjario. Nastojao je da razumije ono što čita, i da slijedi jednu misao, ali nije mogao. On je u mislima bio daleko, daleko preko brda i dolina, na mekom krilu svoje mile Lejle. Svud oko njega vladala je tišina i mir. Cvjetnim alejama žurno su prolazili ljudi. Rešad nije nikoga vidio, već se zadubio u svoje ideale, i sklopljenih očiju proživljavao prošle dane sreće. Iz slatkih snova probudio ga je glas školskog kolege, koji mu je donio pismo iz zavičaja. On ga je prihvatio, brzo otvorio i sav radostan počeo čitati. Ali pri prvim riječima lice mu je dobilo izraz tuge, a suze navrle na oči. Pismo nije bilo od odabranice njegova srca, već od jednog prijatelja, koji mu je javljao da je Lejla na umoru. Skrhan od bola on se jedva podigao i pošao do škole. Tijelo mu je drhtalo, a koljena klecala. Brzo se opremio ne kazujući nikome kuda ide. Tajno je napustio velegrad i uputio se milom zavičaju. Putovanje željeznicom odulj1lo mu se kao nikada prije. U duboku noć stigao je roditeljskoj kući. Majka se veoma začudila, tom nenadnom dolasku, ali ipak nije ništa prigovorila, već ga dočekala s onom ljubavlju i radošću, s kojom majka dočekuje sina, koji provodi više život u tuđini, nego u rodnom domu. Pošto se upitao za zdravlje i ostalo s majkom i ukućanima, pošto se dobro okrijepio jelom i pićem, zamolio je majku da mu uredi postelju, pošto je vrlo umoran od puta. Majka, koja je svoga sina veoma volila, ustala je odmah i priredila sve što mu treba. Zatim se povratila opet, uzela ga za ruku, odvela u sobu i pritišćući vrući cjelov na njegovo čelo, brzo se odšuljala.

(Svršit će se.)

Potreba i značaj osnivanja Islamskog Doma u Novom Pazaru

Muslimanski elemenat južnih krajeva naše države zaostao je i suviše mnogo iza drugih, kako u vjerskom tako i u kulturno-prosvjetdom i u materijalnom pogledu.

Istorijsko-političke prilike pod kojima je ovaj naš elemenat živi, mnogo su uticale na njegovu zaostalost. Tu su ga prilike vaspitale ne u duhu koji vodi ka progresu, kultuno-prosvjetnom i materijalnom, već u duhu koji ne odgovara ovim intencijama. Zato je i danas ovaj naš islamski elemenat najzgodniji objekat za koju hoćete propagandu u jednom od ovih pravaca, koji od ovoga elementa mogu da stvore ozbiljnu branu za bolju budućnost kao i za konsolidaciju prilika u ovim krajevima.

Narod je po svojoj prirodi dosta bistar i umno razvijen, miran je, poslušan i prostodušan, želi čuti sve što je dobro i plemenito i nije da neće progresa i napretka. On to sve hoće i hoće da slijedi svakoga onoga, koji na tome radi. Ovdje je pravorekuć polje rada za svakoga, bilo vjerskog ili svjetovnog intelektualca, koji hoće i želi kao član islamske zajednice da pomogne i unaprijedi ovaj elemenat. Od njega se jedino traži ono naše narodno: što pastir kaže inom da pokaže i svojim činom, kako nam to i uzviseni Kur'an preporučuje u ajeti kerimi, koja u prijevodu glasi: »Zar da ljudima kazujete i naređujete dobro a sami ste sebe zaboravili?!«

Muslimani ovih krajeva, naročito nekadanjeg Sandžaka, a specijalno Novog Pazara, su neobično pobožni i zadojeni uzvišenim islamom. Ovo je blagotvorna strana i podloga, na kojoj se ovdje može da podigne savremena zgrada islamskog morala i islanskog napretka. Novi Pazar sa te strane umalome može da pretstavlja jedan od većih muslimanskih centara u našoj kraljevini, jer ima preko dvadeset svojih džamija, imade medresu i nastanjen je gotovo isključivo muslimanima, čistokrvnim jugoslovenima. Ali sve to nije dovoljno. Nije dovoljno zato što oni još nemaju svojih stručno obrazovanih vjerskih i svjetovnih lica. Obrazovanje koje su ranije sticali, a koje i danas stiču u medresi sa prijašnjim nastavnim programom nije dovoljno za život današnjice. Otuda, u oskudici stručno obrazovanih vjerskih lica, vlada i vjerski džehatlet naročito među seljacima. Isto tako i o opštoj obrazovanosti kod ovdašnjih muslimana, koji još nemaju da ne kažem svršenog univerzitetlije već ni učitelja, može biti malo govora. Zato nije ni čudo, kad zađete u pojedina ovdašnja nadleštva, da ne vidite niti jednog muslimana, koji zauzima bar neki srednji činovnički položaj. Možete da vidite po kojega služitelja muslimana, a možete naći i kod privatnih služavke najviše muslimanke. Ova negativna strana mnogo i koči i velika je prepreka za izvođenje u djelo organizacije islamske vjerske zajednice naročito u seoskim džematima i opštinama, gdje, i ako neke nastanjene isključivo muslimanima, nemaju ni svoga učitelja muslimana, preko koga bi se mogli mnogi nedostatci u tome pogledu nadoknaditi.

Sa ovim slabim prosvjetno-kulturnim prosperitetom ide uporedo i materijalno stanje ovdašnjih muslimana. Riješenje agrara, slab promet trgovaca, zanatlija, privrednika i drugih, uz to mjesto bez željeznice i bez ikakvih fabrika, gdje bi sirotinja mogla da sebi privredi bar svakidanji kruh, prouzrokovali su, da, neću pretjerati ako kažem 50% muslimanskog građanstva, jedva suhog kruha da ruča a nema šta da večera

I svakome stranome građaninu koji je naučio da u drugim našim mjestima gleda življi i bolji život, kada vidi i upozna ovo i ovakvo stanje, rastuži se srce i natjera ga da se suznim očima pita: »Imade li ovdje vjerske i svjetovne inteligencije i šta oni rade? Imaju li udruženja i šta rade ta udruženja? Šta rade vjerski funkcioneri, koji su postavljeni da rade za svoj narod i povjereno im stado?« Odgovor je, i poslije drugog istraživanja, jednostavan: sve se može, samo uz saradnju na prvom mjestu vjerske a onda i svjetovne inteligencije u koliko ih ima, od koje se traži da izvrši samo svoju dužnost, da svoje znanje koje im je dato u amanet predadu drugima — i ništa više! — pa onda uz saradnju ostalih muslimana, koji mogu ako ništa više, ono bar da u tome slijede pravu vjersku i svjetovnu inteligenciju i da svoj trud na tome ispolje pa eto blagostanja, sreće i napretka u svakom pogledu. Doduše sve se to ne da lako izvesti onako radikalnim putem zbog gore navedenih razloga i onda — mislim — da je lako svakome shvatiti uzroke vjerske, kulturno-prosvjetne, duhovne i privredne stagnacije u ovdašnjem muslimanskom svijetu.

Da bi se, ovome u — nekoliko, pomoglo — da bi se muslimanski elemenat specijalno mladež dovela na put islamske prosvjete i uopšte na put progresa i da bi se ista odgjala i vaspitala u islamskom duhu i da bi se ubrzo proces prilagođivanja starih i mladih i time da bi se pripomogla konsolidacija prilika u ovim krajevima inicijativom ovd. šer. sudije g. Hafiz Ibrahim ef. Riđanovića, podiže sresko vakufsko-mearifsko povjerenstvo u Novom Pazaru u samom centru varoši neposredno do Voćnog trga na prostranom placu vakufa merhum Gazi Isa bega jedan reprezentativni Islamski Dom, koji se gradi po jednom određenom planu, kako bi se preko njega na taj način moglo izvršiti ono što je gore navedeno. Naime, u ovome će Domu a na gornjem spratu biti smještene sve ovdašnje islamske ustanove: Muftijstvo, Sresko vakufsko-mearifsko povjerenstvo i Imamati. Na srednjem spratu je jedna veća sala, koja će služiti za održavanje sjednica Povjerenstva i po potrebi za održavanje zajedničkih sjednica sviju džematskih medžlisa sreza deževskog i štavičkog (ima ih 16) a u svrhu davanja direktiva pojedinim džematskim medžlisima u njihovu radu, kako bi se izrazivala jednodušnost rada sviju džematskih medžlisa na promicanju ciljeva islamske vjerske zajednice. Zgrada će u prizemlju imati tri dućana, jednu oveću kafanu sa svojom čitaonicom, kroz koju imade otvoren prolaz u baštu, kao i dva velika odjeljenja za mekteb. Ovaj će mekteb biti glavni mekteb i u njemu će se praktično proučavati preko ferija kandidati za sibijan mualime sviju mekteba na području ovdašnjeg Vakufskog povjerenstva. Mekteb će dakle imati karakter jednog sibijan mekteba, koji bi pored rada u njemu davao direktive u radu drugim sibijan mektebima. Time će se jednoobraziti rad u svima mektebima i njihov se broj umnožiti i po selima, koji su veoma potrebni u ovim krajevima, gdje se od nazad dvije decenije i više na to nije ni pomišljalo. Ta je strana i rukovodila, kako čujemo, ovdašnje Vakufsko povjerenstvo, da u ovome islamskom domu predvidi i potrebne prostorije za mektebi iptidaiju. Mektebske prostorije će osim toga, služiti i za večernju vjersku školu, koju Vakufsko povjerenstvo namjerava osnovati, da bi se na taj način odraslijoj islamskoj omladini bez obzira na profesiju dala prilika i mogućnost da šire i bolje upozna nauk svoje vjere.

A kafana sa čitaonicom i baštom? Ovo ne samo što će, kao i dućani, biti koristonosna odjeljenja, već će tu imati prilike ovdašnji muslimanski svijet da se sastaje i da na taj način bude i šire društvenu svijest, ovdje takoreći, jer se u tim prostorijama namjerava smjestiti jedno muslimansko dobrotvorno društvo, koje će se ovih dana da osnuje. Tako će u tome društvu i u ovim društvenim prostorijama imati priliku, i stariji i mlađi ,da međusobno izmjenjuju svoje misli i da stariji utječu na mlađe u islamsko-moralnom vaspitanju a mlađi opet na starije u odvraćanju zastarjelih shvaćanja. Ovim će se ubrzati proces prilagođivanja starih i mladih i iz ovih društvenih prostorija će se kao centra ovdašnjih muslimana buditi društvena svijest kako u gradu tako i po selima, koja je u ovim krajevima vrlo malo razvijena. Tu će se održavati i razna korisna i poučna predavanja, da bi se razvila ljubav prema islamskoj vjerskoj zajednici i ljubav prema naciji i našoj otadžbini, a uz to će se preko društva i njegove uprave ublažiti bijeda ovdašnjih siromaha dijeljenjem stalne mjesečne potpore starcima i nevoljnicima i upućivanje sirotana na školovanje i razne savremene zanate.

Dakle značaj osnivanja ovoga Islamskog Doma u Novom Pazaru je zaista veliki kako za sami Novi Pazar tako i za našu islamsku zajednicu izvan novopazarskog područja, jer je Novi Pazar centar Sandžaka i sandžačkih muslimana, kojima je potrebna brza pomoć na buđenju i podizanju islamsko-prosvjetne i uopšte kulturne svijesti. Pored toga što će u Domu, kako vidimo, biti smještena sva ovdašnja islamska nadleštva, koji će uz svoju bliskost imati i tješnje ne samo međusobne veze, već i sa širim muslimanskim građanstvom, tu će imati prilike i naša omladina, ta naša uzdanica, da slušaju i posjećuju noćna predavanja vjerskog karaktera, a predviđa se i osnivanje Narodnog Univerziteta s tim da se zamoli ovdašnje činovništvo, da svojim stručnim predavanjima upotpune rad u Islamskom Domu.

Zaostali ovdašnji muslimanski svijet će dakle u ovome svome Domu imati prilike i da čuje i da vidi. Stari neće morati da se vrte po zabitnim kafanama, a mladež opet neće morati provoditi vrijeme u besposlenim i poročnim stvarima, nego će imati prilike da svi skupa porade za islamsku zajednicu, da svi skupa koriste ovoj blagotvornoj ustanovi.

Muslimanski svijet pod nesnosnim ekonomskim pritiskom gleda svoj spas u iseljivanju u Tursku, pa i s te strane ovaj naš uskoro podignuti Islamski Dom imade svoju značajnu stranu. Imao sam prilike baš nekih dana da čujem ovo:

Šerijatski sudija g. Hafiz Ibrahim ef. Riđanović pita jednoga seljaka, koji se nalazio blizu još nedovršenog Islamskog Doma.

— Šta misliš, hoće li valjati ovo?

— Do vakta, odgovorio je seljak (pod riječi do »vakta« podrazumijeva se vrijeme od 10—15 godina, kad ćemo svi morati da napustimo ovu zemlju i da se selimo u Tursku. Iz ovoga se može jasno vidjeti kako ovdašnji muslimani rezonuju o svojoj budućnosti i u čemu on gleda spas — svakako da je to žalosno).

Kad mu je Hakim efendija obrazložio stvar i uvjerio ga, da će ovu zgradu kao muslimani ovdje doživjeti i njegova praunučad, on je brzo promijenio izraz lica, nasmijao se i rekao:

— Pa onda ovdje ima još života.

Nesumnjivo je da i ovdašnji muslimanski svijet voli ovu zemlju, on je ljubi, jer je u njoj proveo svoj život, izgradio porodicu. Po srijedi su, svakako, velike nužde, koje ga tjeraju u tuđinu. Ovaj neuki i satrveni svijet se zadovoljava sa malo pa se zato uzdam u Boga dž. š. da će i ovaj naš uskoro podignuti Islamski Dom doprinijeti mnogo na ublažavanju bijede i sirotinjske bijede ovdašnjih muslimana.

Da bi otvaranje Doma bilo što svečanije i da bi time dali više potstreka i volje za rad ovdašnjeg stanovništva, jer je važno napomenuti da se ovom ustanovom Novi Pazar može samo dičiti, budući istu ustanovu sad nema ni jedan grad u ovim krajevima, osim Skoplja- to će se, kako čujemo Sresko vakufsko-mearifsko povjerenstvo na čelu sa svojim agilnim pretajednikom g. Hafiz Ibraim ef. Riđanovićem potruditi, da na ovu svečanost, koja će se po svoj prilici održati u oktobru mjesecu ove 1935. godine, pozove građane kako ovih Južnih krajeva tako i građane Bosne i Hercegovine, na koji će se apelovati da nas prilikom otvorenja u što većem broju posjete, kako bi svojom posjetom uveličali ovu rijetku svečanost, pošto će se Povjerenstvo pobrinuti i zatražiti za to popust na državnim željeznicama od Ministarstva saobraćaja.

Neka se i drugi vodići našeg muslimanskog svijeta ugledaju na plemeniti rad našega šerijatskog sudije g. Hafiz Ibrahim ef. Riđanovića, koji svakako svojim primjernim radom i kao pretsjednik Sreskog vakufskomearifskog povjerenstva i kao šerijatski sudija i kao naš do sad najbolji vaiz zaslužuje specijalnu pohvalu — pa će se tek onda svaki napredak tako potreban ovim krajevima ma u kom to poslu bilo brzo ispoljiti.

Neka je hvala vakufskom vijećniku našem vrijednom g. Aćif ef. Hadži Ahmetoviću i ostalim g. g. članovima Vakufsko-mearifskog vijeća u Skoplju koji dugoročnim zajmom iz vakufskog centralnog fonda omogućiše Povjerenstvu, da ovu po sviju nas hajrli zamisao u djelo izvede.

Posmatrač.

ZAŠTO SE NIJE IZVRŠILA DELOŽACIJA VAKUFSKE ILIDŽE U TOMINI?

Već više godina vodilo je vakufsko povjerenstvo u Sanskom Mostu parnicu sa zakupcom vakufske Ilidže u Tomini, Nikolom Anićićom, koji je htjeo ovaj vakufski objekat putem agrarnog zakona da prisvoji i, — kako sam saznao on je sa tim svojim zahtjevom svugdje kod nadležnih vlasti odbijen, a na tužbu vakufa osuđen na deložaciju, i ta je osuda pravomoćna, — ali usprkos te pravomoće osude, on još i danas Ilidžu uživa, zgrće ogroman prihod, prodaje bolesnom svijetu koji u ogromnoj većini dolazi u ovo zaista dobro sumporno lječilište tražiti lijeka svoj bolesti, dok vakuf od toga nema nikakve koristi!!!

Ima mnogo interesenata koji čekaju kada će vakuf sa tim uzurpatorom raskrstiti, pa da pristupe licitaciji, i pripravni su plasirati svoj kapital da bi ovu na glasu Ilidžu moderno uredili i dali joj izgled pravog modernog lječilišta kakova bi korisno poslužila i narodu, a i vakufu.

Vakufske vlasti bi morale o ovom ozbiljno povesti računa.

A. B.

BURNA SJEDNICA DŽEM. MEDŽLISA U BOS. BRODU.

U »Jug. Pošti« od 27. VII. o. g. donešen je članak pod gornjim naslovom. Ne znam šta je pisca interesirala sjednica džem. medžlisa, kada je to čisto islamska stvar, koja pisca ni malo ne tangira. Moguće da je nekoliko para po srijedi, jer je zaista džep u opasnosti.

Pisac izjavljuje neki nelojalan rad imama Aganovića, koga odobrava Vakufska direkcija. Čudno je to, da taj rad Aganovića odobrava Vakufska direkcija u čijoj je kompetenciji ocjenjivanje i nadziranje rada svojih podčinjenih vjerskih službenika, a ne odobrava pisac članka, kafedžija iz Bos. Broda i kompanija.

Nadalje pisac iznosi da su petorica članova dali ostavku. Meni je poznato za četvoricu a petog je on sigurno iz prsta isisao ili je u onom momentu kada mu je ova vijest stigla, kraj odžaka iskijala džezvica pa mu se od četvorice učinilo petorica.

Najljepše zahvaljujem na ustupljenom mjestu u Vašem cij. listu

Sabit Aganović.

Vlasnik i urednik: Hafiz Muhamed Pandža. — Plativo i utuživo u Sarajevu. — Za »Novu Tiskaru« Vrček i drug: Stjepan Vrček.